

Biz bazar iqtisadiyyatını vergi yolu ilə tənzimləməliyik.

Heydər ƏLİYEV

Vergilər

№ 06 (797) ■ 10 fevral 2016

www.vergiler.az

Qiyməti: 55 qəp.

Prezident İlham Əliyev: «Yalnız sabitlik və sülh şəraitində böyük çətinliklərin öhdəsindən gəlmək mümkündür»

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev BMT-nin baş katibi Pan Gi Munun, Böyük Britaniya və Şimali İrlandiya Birləşmiş Krallığının Baş naziri David Kameronun, Almaniya Federativ Respublikasının Kansleri Angela Merkelin, Norveç Krallığının Baş naziri Erna Solberqin və Küveyt Dövlətinin Əmiri Sabah əl-Əhməd əl-Cabir əs-Sabahın dəvəti ilə Londonda keçirilən «Suriyaya və regiona dəstək» konfransında iştirak etmək üçün fevralın 3-də Böyük Britaniya və Şimali İrlandiya Birləşmiş Krallığına səfər edib.

Fevralın 4-də Londonda «Suriyaya və regiona dəstək» konfransı keçirilib. Böyük Britaniya, Almaniya, Küveyt, Norveç və Birləşmiş Millətlər Təşkilatının birgə təşkilatçılığı ilə keçirilən konfransda Suriyaya təcili və uzunmüddətli yardımın təmin edilməsi, regionda humanitar və təhsil layihələrinin reallaşdırılması, böhrandan əziyyət çəkən qaçqınların sosial problemlərinin həll olunması, onları qəbul edən ölkələrə dəstək göstərilməsi məsələləri müzakirə edilib.

Dövlətimizin başçısı konfrans çərçivəsində keçirilən «Təhsil» mövzusunda sessiyada çıxış edib. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev bildirdi ki, biz Suriya qaçqınlarının halına çox acırıq. Müstəqillik illərində - 1990-cı illərin əvvəlində qonşu Ermənistan Azərbaycana qarşı təcavüz edəndə Azərbaycan özü humanitar fəlakət və böhrandan əziyyət çəkib: «Bu təcavüz nəticəsində Azərbaycanın beynəlxalq səviyyədə tanınmış ərazisinin 20 faizi işğal olundu. Biz etnik təmizləməyə məruz qaldıq. Bir milyondan artıq azərbaycanlı qaçqın və məcburi köçkün vəziyyətinə düşdü. Bu, haqiqətən də huma-

nitar fəlakət idi. O zaman ölkəmiz çox gənc və kasıb idi. Həmin vaxt adambaşına düşən qaçqın sayına görə ən yüksək göstərici olan səkkiz milyon əhalidən bir milyonu evsiz və işsiz qalaraq, yaşayış imkanlarından məhrum olmuşdu. Biz beynəlxalq humanitar təşkilatlara, xüsusilə tariximizin çətin məqamında bizə dəstək olan BMT-nin Qaçqınlar üzrə Ali Komissarlığına minnətdarıq. Bu gün Azərbaycan özü donor ölkədir. Biz, Suriya qaçqınları da daxil olmaqla, maliyyə yardımını təmin edirik. 1994-cü ildə Azərbaycan ilə Ermənistan arasında atəşkəs rejimi müəyyən edilmişdir. Əfsuslar ki, o vaxtdan bəri danışıqlar masası ətrafında bu münaqişənin həlli ilə bağlı ciddi irəliləyişə nail olunmamışdır. BMT-nin Təhlükəsizlik Şurası Ermənistan silahlı qüv-

vələrinin Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərindən dərhal və qeyd-şərtsiz çıxmasını tələb edən dörd qətnamə qəbul etməsinə baxmayaraq, 20 ildən artıqdır ki, Ermənistan tərəfindən bu qətnamələrə məhəl qoyulmur. Lakin 1994-cü ildə atəşkəs razılığının əldə olunması bizə inkişaf etmək imkanını verdi. O vaxtdan bəri Azərbaycanın inkişafı çox sürətli olub. Biz demək olar ki, 250 min qaçqını lazımı ev şəraiti ilə təmin edə bildik. Bizdə qaçqınlar da daxil olmaqla 100 faiz savadlılıq iqtisadi və sosial çətinliklərdən əziyyət çəkmiş bir ölkə kimi buna necə nail olmağın yolunu bilir. Biz iş yerlərinin yaradılmasında təcrübəmizi paylaşa bilərik. Son on illikdə Azərbaycanda 1,5 milyon iş yeri yaradılmışdır. Biz təhsil sahəsindəki təcrübəmizi də paylaşa bilərik. Ölkəmizdə 3 mindən çox məktəb inşa edil-

mişdir və dediyim kimi, Azərbaycanda 100 faizlik savadlılıq səviyyəsinə nail olunmuşdur. Humanitar böhranın idarə olunması üzrə təcrübəmizi də paylaşa bilərik və biz bunu edəcəyik. Lakin ən önəmli sülhdür. Buna görə də Suriya böhranı üzrə siyasi həllin mümkün qədər tez tapılması bizim gündəliyimizdə duran bir nömrəli məsələdir. Əminəm ki, bu gün apardığımız müzakirələr həmin siyasi həllin tapılmasında öz vacib rolunu oynayacaqdır. Bu gün Azərbaycan əsaslı maliyyə və iqtisadi potensialı olan bir ölkə kimi buna sülh deyil, yalnız atəşkəs şəraitində nail ola bilməmişdir.

Əlbəttə ki, biz Suriyadakı bacı və qardaşlarımıza dəstək olmaqda davam edəcəyik. Biz Suriya qaçqınlarını qəbul etmək üçün üzərinə belə böyük bir yükü götürən ölkələrə minnətdarıq. Bir daha qeyd etmək istəyirəm, biz buraya sülhü və bu cür dəyərləri təşviq etmək üçün gəlmişik. Bu baxımdan, Azərbaycan öz vacib rolunu oynamağa davam edəcəkdir».

Prezident İlham Əliyev fevralın 4-də Londonda «Suriyaya və regiona dəstək» konfransı çərçivəsində Xorvatiya Respublikasının Prezidenti xanım Kolinda Qarbar-Kitaroviç ilə görüşüb. Görüşdə ölkələrimiz arasında ikitərəfli əlaqələrin inkişafından məmnunluq bildirilib. İqtisadi əməkdaşlığın daha da inkişaf etdirilməsində, enerji, nəqliyyat və infrastruktur layihələrinin həyata keçirilməsində qarşılıqlı marağ ifadə olunub. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev böyük İpək Yolu və «Cənub» qaz dəhlizi layihələrinin həyata keçirilməsi istiqamətində görülən işlərdən danışdı. Söhbət zamanı birgə layihələrin reallaşdırılması ilə bağlı qarşılıqlı razılığın əldə edilməsinə dair fikir mübadiləsi aparıldı.

Azərbaycan-Yunanistan əlaqələri yüksək səviyyədə inkişaf edir

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Yunanistanın xarici işlər naziri Nikos Kotziyasın başçılıq etdiyi nümayəndə heyətini qəbul edib.

Prezident İlham Əliyev bu səfərin ölkələrimiz arasında əlaqələrin gücləndirilməsi baxımından əhəmiyyətli olacağına əminliyini bildirib. Azərbaycan ilə Yunanistan arasında münasibətlərin yüksək səviyyədə olduğunu vurğulayan dövlətimizin başçısı səfər zamanı əməkdaşlığımızın bir çox sahələrdə daha da inkişaf etdirilməsi ilə bağlı məsələlərin müzakirə ediləcəyini vurğulayıb. Yunanistanın iki Prezidentinin Azərbaycana rəsmi səfərə gəldiklərini, özünün isə iki dəfə Yunanistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ digər məsələlər ətrafında fikir münaqişəsinin nizama salınması və

tədarəti rəsmi səfərdə olduğunu xatırlayan Prezident İlham Əliyev bunu əlaqələrimizin yaxşı göstəricisi kimi qiymətləndirib. Dövlətimizin başçısı ölkələrimiz arasında ikitərəfli əlaqələrin daha da inkişaf etdirilməsinin vacibliyini qeyd edib.

Ölkələrimizin qədim tarixə və özünəməxsus mədəniyyətə malik olduğunu qeyd edən Yunanistanın xarici işlər naziri Nikos Kotziyas xalqlarımızın bir çox ümumi dəyərlərə sahib olduğunu və əlaqələrimizin daha da inkişaf etdirilməsi üçün bu potensialdan səmərəli istifadə etməyin vacibliyini vurğulayıb.

Görüşdə ölkələrimiz arasında ikitərəfli münasibətlərin müxtəlif sahələrdə inkişaf etdirilməsi, Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ digər məsələlər ətrafında fikir münaqişəsinin nizama salınması və

nistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ digər məsələlər ətrafında fikir münaqişəsinin nizama salınması və

Regional əməkdaşlığın genişləndirilməsi və gələcək perspektivləri müzakirə olunub

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev BMT-nin baş katibinin müavini və BMT-nin Asiya və Sakit okean üzrə İqtisadi və Sosial Komissiyasının icraçı katibi xanım Şamşad Axtarı qəbul edib.

Görüşdə Azərbaycan ilə BMT arasında əlaqələrin inkişafından məmnunluq ifadə edilib, xanım Şamşad Axtarın ölkəmizə bu səfərinin əlaqələrimizin daha da möhkəmləndirilməsi baxımından əhəmiyyəti qeyd olunub. Söhbət zamanı regional əməkdaşlığın genişləndirilməsinin önəmi vurğulanıb, dünyada mövcud olan maliyyə böhranı şəraitində iqtisadiyyatın şaxələndirilməsinin əhəmiyyətindən danışılıb, Azərbaycanda bu istiqamətdə işlərin uğurla həyata keçirildiyi bildirilib.

Görüşdə, eyni zamanda, Azərbaycan-BMT əməkdaşlığının perspektivləri ilə bağlı məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin sərəncamı ilə hər il fevralın 11-də vergi xidməti işçilərinin peşə bayramı qeyd olunur. Bu əlamətdar gün münasibətilə vergi xidməti əməkdaşlarını ürəkdən təbrik edir, ölkəmizin iqtisadi qüdrətinin daha da yüksəlişi naminə şərəfli işlərində onlara uğurlar arzulayırıq.

BU NÖMRƏMİZDƏ

STRUKTUR İSLAHATLARI MÜZAKİRƏ OLUNUB

2

AZƏRBAYCANIN VERGİ SİSTEMİ: DÜNƏN, BU GÜN VƏ GƏLƏCƏK PERSPEKTİVLƏR

3

VERGİ GÜZƏŞTLƏRİ 500 MİNDƏN ARTIQ VƏTƏNDAŞIN ƏMƏKHAGQINA MÜSBƏT TƏSİR GÖSTƏRİR

4

ƏLAVƏ DƏYƏR VERGİSİNDƏ DƏYİŞİKLİKLƏR

5

Struktur islahatları müzakirə olunub

Vergilər Nazirliyində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin son fərmanlarının icrasının təmin olunması və vergi sistemində struktur dəyişikliklərinin aparılmasına həsr olunmuş kollegiya iclası keçirilib. Azərbaycan Respublikasının vergilər naziri, 1-ci dərəcəli dövlət vergi xidməti müşaviri Fazil Məmmədov iclasda çıxış edərək bildirib ki, ölkə başçısının müəyyənləşdirdiyi yeni iqtisadi inkişaf strategiyası sahibkarlığın inkişafı, əlverişli biznes mühitinin yaradılması üçün bir sıra islahatların aparılmasını zəruri edir.

Qeyd olunub ki, ölkədə sahibkarlığa dəstək məqsədilə atılan addımların davamı olaraq biznes fəaliyyəti göstərən fiziki və hüquqi şəxslərin mərkəzi və yerli icra hakimiyyəti orqanlarının qərarlarından, hərəkət və ya hərəkətsizliyindən yuxarı orqana şikayətlərinin verilməsi mexanizminin təkmilləşdirilməsi məqsədilə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin yanında, eləcə də mərkəzi və yerli icra hakimiyyəti orqanlarında Apelyasiya şuraları, biznes mühitində şəffaflığın təmin edilməsi, maliyyə-bank sisteminin inkişafının təmin olunması məqsədilə Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatası yaradılıb.

Nazir qeyd edib ki, mərkəzi və yerli icra hakimiyyəti orqanlarında Apelyasiya şuralarının və Prezident yanında Apelyasiya Şurasının yaradılması ölkə başçısının sahibkarların hüquqlarının qorunması istiqamətində atdığı növbəti mühüm addımdır. F.Məmmədov Vergilər Nazirliyinin Apelyasiya Şurasının fəaliyyətinin daha da təkmilləşdirilməsinin vacibliyini qeyd edərək bildirib ki, bundan sonra sahibkarlar yerli və mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının Apelyasiya Şuralarının qərarlarından, hərəkət və ya hərəkətsizliyindən narazı qaldıqları təqdirdə, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Apelyasiya Şurasına müraciət edə biləcəklər ki, bu da mərkəzi icra hakimiyyətindəki müvafiq instansiyaların sahibkarların hüquqlarının qorunması sahəsində məsuliyətini bir qədər də artırmaqdır. Vurğulanıb ki, sahibkarların hüquqlarının qorunması imkanlarını daha da genişləndirən bu islahat sahibkar-dövlət orqanı münasibətlərində yaranan mübahisələrin qısa zamanda çəvik həllinə imkan verəcək, sahibkarların

hüquq və azadlıqlarının daha etibarlı müdafiəsi sahəsində yeni bir mərhələ olacaqdır.

Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatası publik hüquqi şəxsin yaradılması ilə bağlı məsələlərə toxunan nazir qeyd edib ki, bu qurum ölkənin qiymətli kağızlar bazarı, investisiya fondları, sığorta, kredit təşkilatları və ödəniş sistemləri fəaliyyətinin lisenziyalaşdırılması, tənzimlənməsi və nəzarəti, habelə cinayət yolu ilə əldə edilmiş pul vəsaitlərinin və ya digər əmlakın leqallaşdırılması və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinin qarşısının alınması sahəsində nəzarət sisteminin təkmilləşdirilməsinə, həmçinin bu sahələr üzrə nəzarət sisteminin şəffaflığının və çevikliyinin təmin olunmasına xidmət edəcək.

Vergilər naziri ölkə başçısı tərəfindən verilən tapşırıqların vaxtında və keyfiyyətlə yerinə yetirilməsi, mövcud vergi potensialının büdcəyə tam həcmədə cəlb edilməsi, vergi bazasının genişləndirilməsi, vergi inzibatchılığında çevikliyə nail olunması məqsədilə nazirliyin bir sıra struktur vahidlərində kadr və struktur dəyişikliyinə aparıldığını qeyd edib. Nazirin müvafiq əmri ilə Vergilər Nazirliyinin aparatında Vergi borclarının alınması və ərazi vergi orqanları ilə iş üzrə yeni Baş İdarə yaradılıb, Beynəlxalq Münasibətlər İdarəsi və Maliyyə institutlarında vergi monitorinqi idarəsi ləğv edilərək onların mövcud ştat vahidləri hesabına Beynəlxalq Münasibətlər İdarəsi və maliyyə institutlarında vergi monitorinqi Baş İdarəsi yaradılıb, bəzi struktur vahidlərinin rəhbərliyində dəyişikliklər aparılıb, bir neçə müşavir vəzifəsi ləğv edilib.

F.Məmmədov Vergilər Nazirliyinin Vergi Apelyasiya Şurasının Əsasnaməsinin Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Apelyasiya Şurasının Əsasnaməsinə uyğunlaşdırılması, nazirliyin strukturunda funksiyaların təkrarlanmasına yol verilməməsi, mövcud kadr potensialından daha səmərəli istifadə edilməsi, nəzarət sisteminin və informasiya təhlükəsizliyi sahəsində həyata keçirilən profilaktik tədbirlərin gücləndirilməsi ilə bağlı konkret tapşırıqlar verib.

Kollegiya iclasında nazirliyin qarşısında duran digər vəzifələr də müzakirə edilib.

İslahatlar ölkənin yeni inkişaf hədəflərinə hesablanıb

Ölkədə qeyri-neft sənayesinin, sahibkarlığın inkişafı, həmçinin iqtisadiyyatın digər sahələrində iqtisadi islahatların aparılması istiqamətində konkret addımlar atılır, mühüm sənədlər imzalanır. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin iqtisadi islahatlar üzrə köməkçisi Natiq Əmirov AzTV-nin «Günün nəbzi» programında bu və digər məsələlər barədə məlumat verib. Mövzusun aktuallığını nəzərə alaraq, söhbətin əsas məqamlarını təqdim edirik.

Prezidentin iqtisadi islahatlar üzrə köməkçisi bildirib ki, indiyədək ölkədə həyata keçirilən islahatları dövlətimizin başçısı İlham Əliyev 2016-cı il başlayandan daha qətiyyətlə və sürətlə aparmaq istiqamətində tədbirlər görür. Təkcə yanvar ayın-

aktlar hazırlanıb və həyata keçirilib. Lakin bu amillərin məcmusu dövlətimizin başçısının ümumi islahat konsepsiyasına tam uyğun gəlmir. Ona görə ki, cənab Prezidentin müəyyən etdiyi hədəflər və bu gün onun islahat konsepsiyasında öz əksini tapan istiqamətlər yeni tələblər ortaya qoyur. Bu gün dünya iqtisadiyyatı yeni çağırışlarla üzləşir. Azərbaycan iqtisadiyyatı bu çağırışlara cavab verməlidir. Bunun üçün cənab Prezident ixracı təşviq edəcək, stimullaşdıracaq bir qurumun yaradılması və onun konsepsiyasının hazırlanması barədə tapşırıq verib. Əslində, bunun əsas konturları hazırdır və beynəlxalq ekspertlər cəlb edilməklə bu sahədə yekunlaşdırma işləri görülür. Bu qurum həmin konsepsiyanın tələblərinə uyğun olaraq, ilk növbədə, qonşu ölkələrin iqtisadiyyatının tərkibini, strukturunu araşdıracaq, həmçinin Azərbaycanın qonşu ölkələrin bazarlarına hansı məhsulları ixrac edə biləcəyini müəyyənləşdirəcək. Məhz bundan sonra biz daxildə həmin istehsalçı təşviq edəcək siyasəti həyata keçirəcəyik. Məqsəd ölkəmizi inkişaf etdirmək, «Made in Azerbaijan» brendinin tanidilməsinə nail olmaqdır. Bunun üçün investorların cəlb edilməsi nəzərdə tutulur. Investorların cəlb edilməsi üçün cənab Prezident yeni özəlləşdirmə programının hazırlanması barədə aidiyyəti qurumlara tapşırıq verib».

İqtisadi islahat konsepsiyasının **üçüncü əsas istiqaməti** barədə qeyd edilib ki, bu, daxili bazanın formalaşdırılması və idxaldan asılılığa son qo-

Mart ayından etibarən Mərkəzi Bank, eyni zamanda, Palata və digər aidiyyəti qurumlar ölkədə manatın likvidliyinin artırılması istiqamətində ciddi qərarlar qəbul edəcəklər. Çox yaxın müddətdə ölkədə manatın aktivliyi tamamilə bərpa olunacaq

da bu sahədə bir neçə qanun, fərman və sərəncam imzalanıb: «2014-cü ilin sonundan başlayaraq neftin qiymətində kəskin enmə, 2015-ci ildə dünyada mövcud olan geosiyasi vəziyyət və bundan irəli gələn iqtisadi problemlər, təbii ki, hökumətləri qeyri-neft sektorunun inkişafına daha çox diqqət yetirməyə sövq etdi. Cənab Prezidentin rəhbərliyi və təşəbbüsü ilə Azərbaycan qeyri-neft sektorunda genişmiqyaslı islahatlar başladı. İslahatların keyfiyyətlə və nəzərdə tutulan istiqamətdə həyata keçirilməsinin ən əsas prinsipləri maliyyə sahəsində şəffaflığın, nəzarət mexanizmlərinin və bu bazarda likvidliyin təmin edilməsidir».

Natiq Əmirov qeyd edib ki, dövlət başçısının aydın və dərin düşünülmüş iqtisadi islahat konsepsiyası var: «Hazırda biz həmin konsepsiyanın icrası ilə məşğulduq. Bu konsepsiya dörd əsas istiqamətə əhatə edir. **Birinci istiqamət** maliyyə bazarlarına sabitlik, manatın likvidliyinin bərpa olunması, eyni zamanda, bu sahədə maliyyə intizamının möhkəmləndirilməsidir. Azərbaycan 38 milyard dollar yaxın valyuta ehtiyatlarına malikdir. Bu, ümumi daxili məhsulun həcmindən daha böyük rəqəmdir. Belə bir strateji ehtiyatlara malik olan dövlət, təbii ki, heç bir maliyyə çətinliyi çəkə bilməz. Amma maliyyə resurslarından düzgün, səmərəli istifadə və maliyyə resurslarını sonradan əlavə dəyərə çevirməklə ümumi daxili məhsulun həcmində iştirak prinsiplərinin tənzimlənməsi cənab Prezidentin müəyyən etdiyi ən prioritet istiqamətdir. Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatası da bu məqsədlə yaradılıb. Palatanın bütün təşkilatı məsələləri fevral ayında həll olunacaq, normativ hüquqi aktlar hazırlanıb qəbul ediləcək. Mart ayından etibarən Mərkəzi Bank, eyni zamanda, Palata və digər aidiyyəti qurumlar ölkədə manatın likvidliyinin artırılması istiqamətində ciddi qərarlar qəbul edəcəklər. Çox yaxın müddətdə ölkədə manatın aktivliyi tamamilə bərpa olunacaq. Bu, cənab Prezidentin müəyyən etdiyi digər üç istiqamət üzrə islahatların həyata keçirilməsinə dəstəkləyən və eyni zamanda, təmin edən amil kimi çıxış edəcək».

N.Əmirov nəzərdə tutulan **ikinci əsas istiqamətin** ixracın stimullaşdırılması olduğunu qeyd edib: «İxracın təşviqi ilə əlaqədar İqtisadiyyat Nazirliyinin nəzdində AZPROMO fəaliyyət göstərir. Eyni zamanda, ixracı təşviq etmək üçün ayrı-ayrı qurumların təklifləri əsasında qanunlara dəyişikliklər edilib, müxtəlif normativ hüquqi

yulmasıdır: «Artıq yanvar ayından Azərbaycanın idxal prosesləri, gömrük orqanları tərəfindən idxal mallarının rəsmiləşdirilməsində şəffaflıq və bu istiqamətdə digər müvafiq orqanlarda atılan addımlar sahibkarlıq mühiti üçün çox əlverişli şərait yaradıb. Ancaq idxal mallarının kütləvi şəkildə Azərbaycana daxil olması artıq bizim yerli istehsalçılara narahət etməyə başlayıb. Bu gün çoxlu sayda yerli istehsalçı müraciət edir və onların idxal malları ilə rəqabətini tənzimləyəcək qaydaların yaradılmasını xahiş edir. Yerli istehsalın təşviqi, stimullaşdırılması və idxaldan asılılığın azaldılması bu gün qarşıda duran başlıca vəzifədir. Ancaq cənab Prezidentin qeyd etdiyi kimi, biz xarici bazarlardan Azərbaycana daxil olan idxal mallarının məhdudlaşdırmaqla yerli istehsalı inkişaf etdirə bilmərik. Belə halda rəqabət aradan qalxar və yerli istehsalçılarda bir növ arxayınlıq yaranar. Məqsəd sağlam rəqabət inkişafıdır. Məsələnin əsas mahiyyəti də bundan ibarətdir. Bu gün daxili bazarı qorumaq üçün rəqabət mühiti iqtisadiyyatın, ümumiyyətlə, bazanın inkişafının ən əsas təminatçısı amildir. Rəqabət mühiti olmadan heç bir bazar, təbii ki, inkişaf edə bilməz. Bununla belə, daxili istehsalda rəqabət inkişaf etdirmək, yerli bazarı qorumaq üçün bir sıra mühüm tədbirlər görülməlidir. Bu sırada maarifləndirici tədbirlər də üstünlük verilməlidir».

Azərbaycan Prezidentinin islahat konsepsiyasının **dördüncü istiqaməti** barədə danışan N.Əmirov bildirib ki, bu istiqamət dövlət satınalmaları yolu ilə sahibkarları, xüsusilə kənd təsərrüfatı məhsulu istehsalçıların stimullaşdırmaqdır: «Cənab Prezidentin tapşırığı ilə indi elə bir yeni sistem hazırlanıb ki, kənd təsərrüfatı məhsulu istehsalçılara hətta bir il əvvəldən dövlət öz sifarişlərini verəcək. Bunun çox böyük üstünlükləri var. Yəni dövlət - büdcə təşkilatları və digər təşkilatlar alıcı qismində çıxış edəcək. Hazırda bu mexanizm üzərində iş gedir. Düşünürəm ki, yaxın müddət ərzində bu layihə də başa çatacaq, müvafiq qanunvericilik aktları hazırlanacaq. Yəni, ilk növbədə, kənd təsərrüfatı məhsulu istehsalçılarımız, gələcəkdə isə digər yerli istehsalçılarımızın azı dövlətin ehtiyacları qədər sifarişləri almaq imkanına malik olacaqlar. Bu proses çox şəffaf, internet üzərindən olacaq. İnsanlarımız, sahibkarlarımız, eyni zamanda, ictimai nəzarəti təmin etmək üçün digər qurumlarımız bu prosesi şəffaf şəkildə izləyə biləcəklər».

Əsasnamədə dəyişiklik edilib

Sahibkarlıq fəaliyyəti göstərən fiziki və hüquqi şəxslərin müraciətlərinə baxılması sahəsində çoxpilləliyin təmin olunması, mərkəzi və yerli icra hakimiyyəti orqanlarının qərarlarından, hərəkət və ya hərəkətsizliyindən yuxarı orqana şikayətlərinin verilməsi mexanizminin təkmilləşdirilməsi məqsədilə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 3 fevral 2016-cı il tarixli fərmanı ilə Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında

Apelyasiya Şurası yaradılmış və onun Əsasnaməsi təsdiq edilmişdir. Bu fərmanın tələblərindən irəli gələn vəzifələrin icrası ilə əlaqədar Vergilər nazirinin əmri ilə nazirliyin Apelyasiya Şurasının Əsasnaməsində də zəruri dəyişikliklər edilmişdir. Dəyişikliklər vergi ödəyicilərindən daxil olan müraciətlərin, təkrar ərizə və şikayətlərin daha obyektiv və qısa zaman ərzində cavablandırılmasını təmin etməkdir.

Vergi ödəyicilərinin hüquqları toxunulmazdır

Azərbaycan qanunvericiliyinə əsasən, vergi ödəyiciləri vergi orqanlarından qeydiyyata (uçot) yeri üzrə qüvvədə olan vergilər, onların ödənilmə qaydası və şərtlərini tənzimləyən normativ-hüquqi aktlar, öz hüquq və vəzifələri, vergi orqanlarının, onların vəzifəli şəxslərinin səlahiyyətləri haqqında əvəzsiz olaraq yazılı məlumat ala bilərlər. Ödəyicilər vergi orqanlarından vergi qanunvericiliyinin təbiiq edilməsi məsələlərinə dair yazılı izahatlar, qanunla müəyyən edilmiş hallarda və qaydada vergi güzəştlərindən istifadə etməklə bağlı məlumatlar əldə edə bilərlər. Bundan başqa, ödəyicinin artıq ödənilmiş və ya artıq tutulmuş vergilərin vaxtında geri qaytarılmasını və ya əvəzləndirilməsini tələb etmək və vergi münasibətlərində bilavasitə və ya öz nümayəndəsi vasitəsilə iştirak hüququ var.

Qeyd edək ki, vergi ödəyiciləri vergi yoxlaması ilə bağlı tərtib olunan aktların (protokolların), vergi orqanlarının qərarlarının surətini almaq, vergi orqanlarından və onların vəzifəli şəxslərindən vergi ödəyicisinə münasibətdə vergilər haqqında qanunvericiliyə riayət olunmasını tələb etmək hüquqlarına malikdirlər.

Vergi ödəyiciləri müəyyən olunmuş qaydada vergi orqanlarının və onların vəzifəli şəxslərinin hərəkətlərindən (hərəkətsizliyindən) məhkəməyə şikayət etmək hüququna malikdirlər. Vergi ödəyicisi qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada kommersiya (vergi) sirtinin qorunmasını, vergi orqanlarının və ya onların vəzifəli şəxslərinin qeyri-qanuni aktları (qərarları) və hərəkətləri (hərəkətsizliyi) nəticəsində dəymiş zərərini tam ödənilməsinə tələb edə bilər.

Vergilər Nazirliyi tərəfindən vergi ödəyicilərinin mərkəzlərə get-

mədən öncə vergi orqanının yuxarı instansiyalarında öz hüquqlarını bərpa etmək üçün geniş imkanlar yaradılmışdır. Nazirlikdə fəaliyyət göstərən Vergi Apelyasiya Şurası da bu məqsədlərə xidmət edir. Şurada vergi ödəyicilərinin müraciətləri araşdırılır və yaranan mübahisələrin maksimum şəkildə vergi ödəyicisinin xeyrinə həll olunması üçün tədbirlər görülür. 2015-ci il ərzində Vergi Apelyasiya Şurasının icraatında olmuş 54 müraciətdən 22-si kameral vergi yoxlamasının, 15-i səyyar vergi yoxlamasının, 15-i operativ vergi nəzarətinin nəticələri, 2-si isə digər məsələlərə bağlı olmuşdur. İcraatda olmuş müraciətlərdən 49-na baxılaraq müvafiq qərarlar qəbul edilmişdir. Şura tərəfindən baxılmış 49 müraciətdən 46-sı vergi ödəyicisinin təkrar şikayəti, 3-ü isə vergi orqanının müraciəti üzrə olmuşdur.

Vergi siyasətinin başlıca məqsədlərindən biri də vergi ödəyicilərinin müraciətlərinin diqqətlə araşdırılmasıdır. Ötən il ərzində vergi orqanlarına ümumilikdə 95.996 vətəndaş müraciət etmişdir ki, bu da 2014-cü ilə müqayisədə 7% azdır. Daxil olmuş müraciətlərin 92.445-i ərizə (96,3%), 3402-si şikayət (3,5%), 149-u təklif (0,2%) olmuşdur. Müraciətlərin 37,9%-i kameral vergi yoxlamaları, 3,9%-i müxtəlif arayışların alınması, 3,9%-i vergi borcları, 2,2%-i səyyar vergi yoxlamaları, 1,7%-i nağd hesablaşmaların aparılması qaydalarının pozulması və operativ vergi nəzarəti tədbirləri, 1,5%-i vergidən yayınma və dividendlərin verilməsi, 19,7%-i digər məsələlərə bağlı olmuşdur. Baxılmış müraciətlərdən 70,1%-i müsbət həll edilmiş, 22,3%-i barədə müvafiq izahatlar verilmiş, 4%-i əsassız sayılmış, 0,6%-i qismən həll olunmuş, 0,5%-i aidiyyəti üzrə göndərilmiş, 2,5%-i isə icradadır. Rəqəmlərdən

də göründüyü kimi, 2014-cü ilə müqayisədə 2015-ci ildə müraciətlərin sayında azalma qeydə alınmışdır. Lakin vətəndaş müraciətlərinin araşdırılaraq operativ tədbirlər görülməsi müraciətlərin sayından daha vacib əhəmiyyət daşıyır. Vergi orqanlarında sənədlərə baxılması zamanı yol verilən nöqsan və pozuntuların, onlara şərait yaradan halların müəyyənləşdirilməsi və aradan qaldırılması məqsədilə Vergilər Nazirliyinin Aparatı tərəfindən müntəzəm olaraq monitorinqlər aparılır.

Ötən il Vergilər Nazirliyinin «195» Çağrı Mərkəzi vasitəsilə 209.764 müraciət cavablandırılmışdır. Müraciətlərin 23,2%-i vergilərin növləri, 18,7%-i elektron xidmətlər, 14,7%-i qeydiyyata, 10%-i hesabatlar və onların doldurulma qaydaları, 33,4%-i isə digər məsələləri əhatə etmişdir. Səsil menyu vasitəsilə məlumat almaq üçün Çağrı Mərkəzinə 63.703 zəng daxil olmuşdur. 31.571 zəng zamanı vergi borcu, 14.496 zəng zamanı isə ödəyicilərə vergilərin növləri ilə bağlı məlumatlar verilmişdir.

Vergi ödəyicilərinin məlumatlandırılması məqsədilə onlara 2 milyon 904 min 339 mesaj, o cümlədən 2 milyon 884 min 609 qısa mesaj (SMS) göndərilmişdir. 2015-ci ildə Vergilər Nazirliyinin rəsmi internet sahifəsinə (www.tax.gov.az) daxil olmaları ümumi sayı 4 milyon 452 min 587 olmuşdur. Nazirliyin rəsmi internet sahifəsindən istifadə edən vətəndaşlar birbaşa vergilər nazirinə və nazirliyin digər rəhbər vəzifəli şəxslərinə də müraciət edə bilərlər. Ümumiyyətlə isə 2015-ci ildə vergi ödəyicilərinə xidmət strukturları tərəfindən 389.017 nəfərə ümumilikdə 579.368 xidmət göstərilmişdir.

Rəşad SADIQOV

RƏQƏMLƏRİN DİLİ İLƏ

- Avropa İnvestisiya Bankı (EIB) Azərbaycan qazının Türkiyəyə və buradan da Avropaya nəqlini nəzərdə tutan Trans-Anadolu Boru Kəməri (TANAP) layihəsinin icrasına **1 milyard** avro həcmində vəsait ayırmağı planlaşdırır.
- 2018-ci ildə tamamlanması nəzərdə tutulan TANAP ilə ildə təxminən 16 milyard kubmetr təbii qaz daşınacaq və bunun **10 milyard** kubmetri Avropaya çatdırılacaq.
- «Cənub qaz dəhlizi» Avropa İttifaqının təbii qaza olan tələbatının **20%-ni** təmin edəcək.
- Maliyyə Nazirliyi ümumi həcmi **500 milyon** ABŞ dolları və **400 milyon** manat məbləğində dövlət qeydiyyatından keçmiş emissiya prospektlərinə uyğun olaraq, cari ilin sonunadək dövlət istiqrazları üzrə hərracları keçirəcək.
- Azərbaycanda **250**-dən çox ABŞ şirkəti qeydiyyatdan keçib.

Hüquq məsləhətxanamız

Samirə Musayeva

Azərbaycan Respublikası
Vergilər Nazirliyinin Vergi siyasəti və
strateji araşdırmalar Baş İdarəsinin rəisi
vergi ödəyicilərinin suallarına cavab verir

Gəlir vergisi

Pedaqoji profilli ixtisaslar üzrə ali və orta ixtisas təhsili müəssisələrini bitirmiş və ümumi təhsil müəssisələrində işə başlamış gənc mütəxəssislərə 3 il müddətində ödənilən kompensasiyadan və aylıq əməkhaqqına əlavədən gəlir vergisi tutulurmu?

Azərbaycan Respublikası Vergi Məcəlləsinin (VM) 98.1-ci maddəsinə əsasən, fiziki şəxs tərəfindən maddəli işlə əlaqədar alınan gəlir-əməkhaqqı, bu işdən alınan hər hansı ödəmə və ya fayda, o cümlədən övəlki iş yerində, yaxud gələcək maddəli işlə əlaqədar alınan gəlirdir.

Azərbaycan Respublikası Əmək Məcəlləsinin 157-ci maddəsinin müddəalarına uyğun olaraq, əməkhaqqının tərkibinə aylıq tarif (vəzifə) maaşı, əlavələr və mükafatlar daxildir.

Əməkhaqqına əlavə - əmək şəraiti ilə əlaqədar əvəz ödəmə və ya həvəsləndirmək məqsədilə işçinin tarif (vəzifə) maaşına, əməkhaqqına müəyyən edilən əlavə ödəmədir.

Qanunvericiliyə əsasən, aylıq əməkhaqqının 2500 manatadək olan hissəsindən 14 faiz, 2500 manatdan yuxarı olan hissəsindən isə 350 manat üstəgəl 2500 manatdan çox olan məbləğin 25 faizi həcmində gəlir vergisi tutulur (VM, maddə 101.1).

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 14 aprel 2010-cu il tarixli 67 nömrəli «Pedaqoji profilli ixtisaslar üzrə ali və orta ixtisas təhsili müəssisələrini bitirmiş və ümumi təhsil müəssisələrində işə başlamış gənc mütəxəssislər üçün əlavə güzəştlər və stimullaşdırıcı tədbirlərin müəyyən edilməsi haqqında» Qərarının 1-ci hissəsində göstərilmişdir ki, pedaqoji profilli ali və orta ixtisas təhsili müəssisələrini bitirmiş yaşı 35-dək

olan gənc mütəxəssislərin kənd rayonlarında yerləşən ümumi təhsil müəssisələrində işə cəlb olunmasının stimullaşdırılması və həmin müəssisələrdə pedaqoji kadr tələbatının ödənilməsi məqsədilə dövlət sifarişinə əsasən ümumi təhsil müəssisələrində əmək fəaliyyətinə başlayan və üç il müddətində həmin təhsil müəssisəsində fəaliyyətini davam etdirən gənc mütəxəssislərə kommunal xidmətləri və yaşayış yerinin kirayə haqqını ödəmək üçün altmış manat məbləğində kompensasiya və rayon mərkəzlərində 20 km-dən artıq məsafədə yerləşən ümumi təhsil müəssisələrində əmək fəaliyyətinə başlayan və yaşı 35-dək olan gənc mütəxəssislərə üç il müddətində aylıq əməkhaqqına ayda 100 manat məbləğində əlavə ödənilir.

Qeyd olunan müddəalara əsasən:

- üç il müddətində gənc mütəxəssislərə kommunal xidmətləri və yaşayış yerinin kirayə haqqını ödəmək üçün hər ay verilən 60 manat məbləğində kompensasiya maddəli işlə əlaqədar vergi tutulan gəlirə aid edilmir;

- rayon mərkəzlərindən 20 km-dən artıq məsafədə yerləşən ümumi təhsil müəssisələrində əmək fəaliyyətinə başlayan və yaşı 35-dək olan gənc mütəxəssislərə üç il müddətində aylıq əməkhaqqına ayda 100 manat məbləğində əlavə isə aylıq əməkhaqqının tərkibinə daxil edilməklə Vergi Məcəlləsinin 101.1-ci maddəsinə uyğun olaraq gəlir vergisinə cəlb edilir.

Suallarınızı redaksiyamızın ünvanına: AZ 1073, Bakı ş., Landau küç., 16 və ya s.musayeva@taxes.gov.az elektron poçt ünvanına göndərə bilərsiniz

Məşğulluq Konsepsiyası müzakirə olunub

Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi (ƏƏSMN) və Beynəlxalq Əmək Təşkilatının (BƏT) birgə təşkilatçılığı ilə «Azərbaycan Respublikasının Məşğulluq Konsepsiyası (2016-2025-ci illər)» layihəsinin hazırlanması çərçivəsində təlim-seminar keçirilmişdir. Tədbirdə çıxış edən nazir Səlim Müslümov bildirmişdir ki, Məşğulluq Konsepsiyası layihəsinin hazırlanması üçün ƏƏSMN-də müvafiq dövlət orqanlarının, sosial tərəfdaşların, qeyri-hökumət təşkilatlarının, ümumilikdə 21 qurumun nümayəndələrindən ibarət işçi qrup yaradılmışdır və layihənin 3 ay müddətində hazırlanması nəzərdə tutulur. Konsepsiyanın prioritet istiqamətlərinə makroiqtisadi siyasət və sahibkarlığın inkişafı, infrastruktur layihələrində və dövlət investisiya xərclərində məşğulluq amilinin formalaşdırılması,

demoqrafik yükün əmək bazarına və məşğulluq siyasətinə təsirinə qiymətləndirilməsi daxildir. Bunlardan əlavə, yeni konsepsiyada rəqabətə davamlı kadr potensialının yaradılması, əmək bazarının inkişafı üzrə informasiya təminatının yaxşılaşdırılması, işsiz və işaxtaran vətəndaşların sosial müdafiəsinin gücləndirilməsi, sosial məsuliyyətin artırılması, sosial tərəfdaşlığın inkişaf etdirilməsi və digər prioritet istiqamətlər də əhatə olunacaq.

Qeyd edilib ki, yeni layihənin hazırlanmasında Azərbaycan hökumətinin əsas partnyorları BƏT, Dünya Bankı və BMT-nin Əhali Fondudur. BƏT-in Məşğulluq siyasəti şöbəsinin sektor müdiri Aurelio Parisotto Azərbaycanın məşğulluq sahəsində fəal siyasətə və uğurlu iş təcrübəsinə malik bir ölkə olduğunu vurğulamışdır.

İqtisadi əlaqələrin mövcud vəziyyəti müzakirə edilir

Bu gün Londonda Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə Böyük Britaniya və Şimali İrlandiya Birləşmiş Krallığının Hökuməti arasında iqtisadi əməkdaşlıq üzrə Birgə Hökumətlərarası Komissiyanın həmsədri Şahin Mustafayev rəhbərliyi ilə rəsmi şəxslərdən və iş adamlarından ibarət nümayəndə heyəti Böyük Britaniyaya səfər edib. Hökumətlərarası Komissiyanın Böyük Britaniya tərəfindən həmsədri Ticarət və Investisiyalar üzrə dövlət naziri Fransis Moddur.

Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə Böyük Britaniya və Şimali İrlandiya Birləşmiş Krallığının Hökuməti arasında iqtisadi əməkdaşlıq üzrə Birgə Hökumətlərarası Komissiyanın həmsədri Şahin Mustafayev rəhbərliyi ilə rəsmi şəxslərdən və iş adamlarından ibarət nümayəndə heyəti Böyük Britaniyaya səfər edib. Hökumətlərarası Komissiyanın Böyük Britaniya tərəfindən həmsədri Ticarət və Investisiyalar üzrə dövlət naziri Fransis Moddur.

Vergi güzəştləri 500 mindən artıq vətəndaşın əməkhaqqına müsbət təsir göstərir

Vergi Məcəlləsinə edilmiş və 2016-cı il yanvarın 1-dən qüvvəyə minmiş dəyişikliklərə əsasən, sosial səciyyəli bəzi vergi güzəştləri nəzərdə tutulub. Vergilər Nazirliyi yanında 1 saylı Vergilər Repartamentinin rəisi, Baş vergi xidməti müşaviri Natiq Şirinovun sözlərinə görə, vergi qanunvericiliyində indiyədək qüvvədə olan güzəştlərin tətbiqi mexanizmi elə idi ki, aylıq gəlirləri 250 manatdan az olan fiziki şəxslərin əməkhaqlarından vergi tutularkən onlara güzəşt olunurdu, bu məbləğdən yuxarı maaş alanlar isə güzəştdən kənarda qalırdı. Məsələn, 240 manat aylıq əməkhaqqından ölkə üzrə yaşayış minimumunun bir misli, yəni 136 manat çıxılır, qalan 104 manatdan 17,68 manat vergi və sosial ödəniş tutulurdu və işçiyə 226 manat (240-17,68=222,32) ödənilirdi. Əməkhaqqı 10 faiz artırıldıqda isə bu məbləğ 264 manat təşkil edir və bu halda, aylıq əməkhaqqı 250 manatdan yuxarı olduğundan 136 manat gü-

44,88=219,12) ödənilirdi. Yeni 240 manat maaş alan əməkdaşın əməkhaqqının məbləği 10% artırıldıqda artırılmış məbləğ vergi kimi tutularaq büdcəyə ödənilirdi. Nəticədə vergi və sosial ödəmələr çıxıldıqdan sonra real olaraq əməkhaqqı azalmış olurdu.

Məcəlləyə edilmiş dəyişikliklə bu uyğunsuzluq aradan qaldırılıb. Son dəyişikliyə görə, əsas iş yerində aylıq gəliri 2500 manatadək və illik gəliri 30.000 manatadək olan fiziki şəxslərin gəlirlərinin müvafiq olaraq ölkə üzrə yaşayış minimumunun 1 və 12 mislinədək olan hissəsinə gəlir vergisindən güzəştin tətbiqi nəzərdə tutulur və bu vergi güzəştindən həm dövlət sektorunda, həm də özəl sektorda çalışan 500 mindən artıq insan faydalanıb.

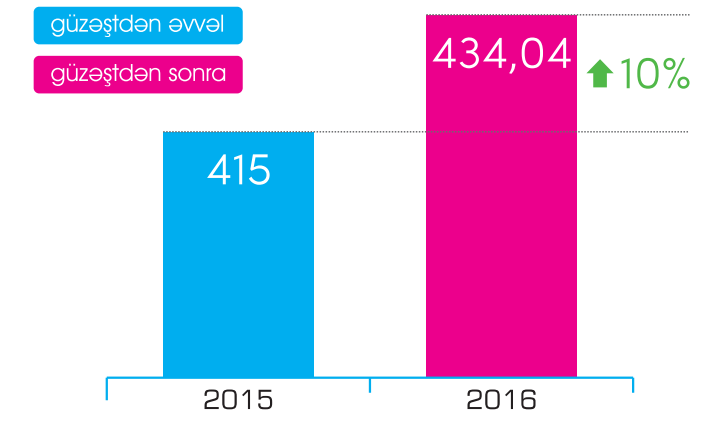
Orta aylıq əməkhaqqı 500 manat olan vətəndaşın vergi və sosial ödənişlər çıxıldıqdan sonra 415 manat maaş alan vətəndaşın əməkhaqqı 2016-cı ilin yanvar ayı üzrə 434,04 manat təşkil edir. Bundan başqa, dövlət baş-

Dövlət başçısının əməkhaqqı artımı ilə bağlı imzaladığı sərəncamın icrası nəticəsində də maaşlar fevral ayının 1-dən 10 faiz artırılıb

zəşt tətbiq edilmirdi, əməkhaqqının tam məbləğindən 17 faiz dərəcə ilə 44,88 manat vergi və sosial ödəmə tutulurdu. Fiziki şəxsə 219,12 manat (264-

415 manat maaş alan vətəndaşın əməkhaqqı 2016-cı ilin yanvar ayı üzrə 434,04 manat təşkil edir. Bundan başqa, dövlət baş-

Orta aylıq əməkhaqqı 500 manat olan vətəndaşın vergi və sosial ödənişlər çıxıldıqdan sonra maaşı (yanvar ayının göstəricisi, manatla)

çısının əməkhaqqı artımı ilə bağlı imzaladığı sərəncamın icrası nəticəsində də maaşlar fevral ayının 1-dən 10 faiz artırılıb.

Bu addımların atılmasını vətəndaşlar da razılıqla qarşılayıblar. *Ədibə Əlasova, səhiyyə işçisi:* «Dövlət bu qərarı qəbul etməklə bir sıra xərcləri öz üzərinə götürdü və vətəndaşların gəlirlərinin artmasına şərait yaratdı».

Fərahim Zeynalov, dövlət sektorunda mühəndis: «İlin əvvəlindən əməkhaqqımdan tutulan verginin məbləğinin azalması və fevral ayının 1-dən maaşı-

mızın 10% artması sosial baxımdan böyük əhəmiyyət daşıyır, bununla mənim aylıq gəlirim təxminən 70 manat artmış olur».

Lamiyə İbadova, mədəniyyət işçisi: «Hesab edirəm ki, bu qərar minlərlə insanın sosial vəziyyətinə müsbət təsir göstərəcəkdir».

Zaur İbrahimov, dövlət məmur: «Vergi Məcəlləsinə gəlir vergisi ilə bağlı edilmiş dəyişikliklərdən əvvəl qanunda uyğunsuzluq var idi, əməkhaqqı artımı bir qrup işçinin real gəlirinə cüzi təsir edirdi. Bu uyğunsuzluq aradan qalxması nəticəsində maaşlarımızda əhəmiyyətli artım hiss edəcəyik».

Elbrus CƏFƏRLİ

Bina tikintisi fəaliyyətinə vergi tətbiqi

Vergi Məcəlləsinə edilən son dəyişikliklərdən biri də bina tikintisi fəaliyyəti ilə bağlıdır.

2016-cı il qədər Azərbaycanda bina tikintisi fəaliyyətini həyata keçirən fiziki və hüquqi şəxslər dövrüylərindən asılı olmayaraq həm ƏDV ödəyicisi, həm də sadələşdirilmiş vergi ödəyicisi sayılır və onlar üçün vergitutma obyektini zircəmlər, mərtəbələr və qardaqlar da daxil olmaqla, tikilən binanın ümumi sahəsi götürülürdü. Bu zaman binanın ümumi sahəsindəki dövlətə ayrılan hissə, dövlət büdcəsi, büdcədən kənar fondlar, dövlət zəmanəti və dövlətə ayrılan yardımlar hesabına tikilən yaşayış sahəsi, başqa tikintilərlə təmasda olmayan ayrıca tikilən fərdi və ya şəxsi yaşayış və ya bağ evlərinin, yaxud tikililərinin sahəsi vergitutma obyektinə daxil edilmirdi.

Vergi siyasəti və strateji araşdırmalar Baş İdarəsinin vergi qanunvericiliyinin monitorinqi və təkmilləşdirilməsi şöbəsinin rəisi Niyaz Şükürov mövzu ilə bağlı açıqlamasında bildirmişdir ki, bina tikintisi fəaliyyəti ilə məşğul olan şəxslərin hər bir tikinti sa-

həyətlə məşğul olan şəxslər tərəfindən ƏDV-nin məqsədləri üçün vergi tutulan minimum dövrüylə isə vergitutma obyektinin hər kvadratmetri üçün 225 manat müəyyənləşdirilmişdir. Həmin məbləğ Nazirlər Kabinetinin «Mənzil tikintisi fəaliyyəti ilə məşğul olan şəxslər tərəfindən ƏDV-nin məqsədləri üçün vergi tutulan minimum dövrüylənin hesablanması üçün ölkənin şəhər və rayonlarının ərazilərinin zonalar üzrə əmsallarının təsdiq edilməsi barədə» 29 fevral 2008-ci il tarixli 62 sayılı qərarında müəyyən etdiyi əmsallar tətbiq edilməklə ƏDV hesablanır və yaşayış və qeyri-yaşayış sahələri təqdim olunduqda ƏDV aybaay büdcəyə ödənilirdi.

N.Şükürov bildirmişdir ki, son dəyişikliklərdən sonra tikinti şirkətləri vergidəmetodu kimi ya sadələşdirilmiş vergini, ya da vergi ödənişinin digər metodunu seçməlidirlər: «Sadələşdirilmiş vergini seçən bina tikintisi ilə məşğul olan hüquqi və fiziki şəxslər tikəcəkləri binanın yaşayış sahəsinin hər kvadratmetrini əvvəlcə 45 manata, daha sonra Bakı şəhəri və onun qəsəbə və kəndləri və respublikanın digər şəhər və ra-

ğay olanlar üçün vergitutma obyektini müəyyən edən 219.3-cü maddəsinin yeni redaksiyasında bina tikintisi fəaliyyəti ilə məşğul olan şəxslər üçün, dövlətə ayrılan hissə istisna olmaqla, tikilən binanın yaşayış və qeyri-yaşayış sahələri, o cümlədən təqdim edilmək üçün ayrıca tikilən fərdi, şəxsi yaşayış və bağ evlərinin sahələri vergitutma obyektini hesab edilir və tikilən binanın hər mərtəbəsinin ümumi sahəsi vergiyə cəlb olunur.

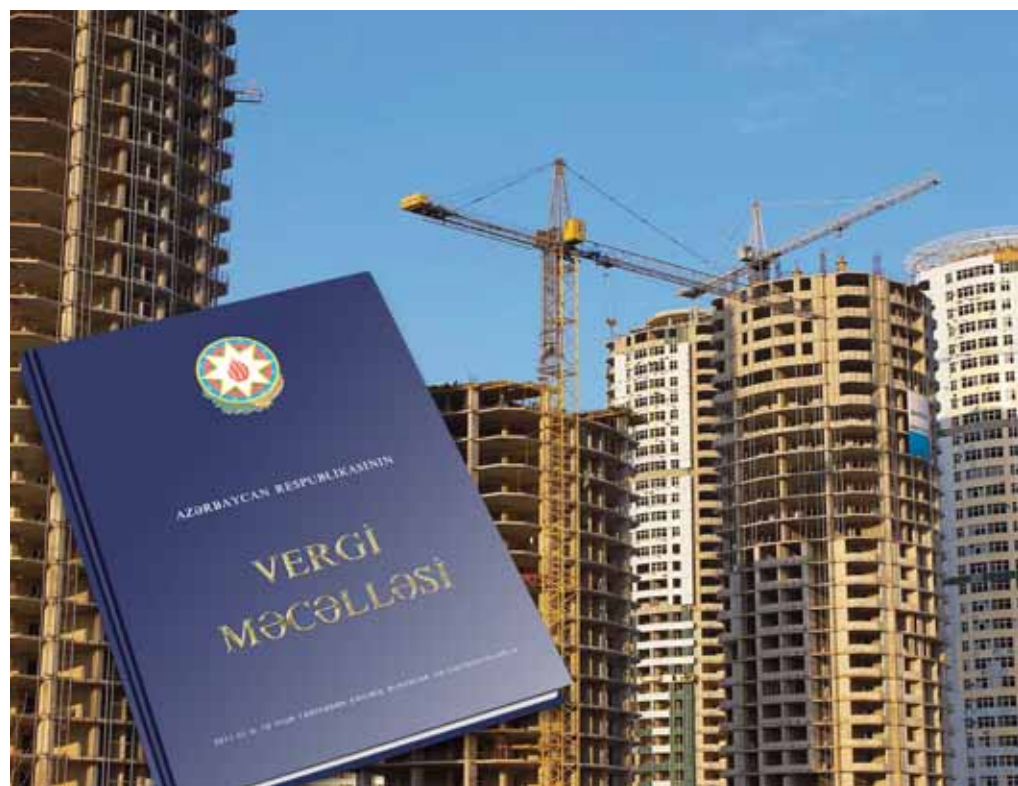
Artıq 2016-cı il yanvarın 1-dən satış məqsədilə tikilən fərdi, şəxsi yaşayış və bağ evlərinin sahələri də vergiyə cəlb olunub. İndi bina tikintisi fəaliyyəti ilə məşğul olan şəxslər sadələşdirilmiş verginin ödəyicisi olmağa qərar verdikdə, tikinti-quraşdırma işlərinə başlandıqda rübdə yuxarıda qeyd etdiyimiz qaydada hesablanmış sadələşdirilmiş vergini dövlət büdcəsinə ödəməlidirlər. Bu halda hüquqi şəxslər ƏDV, mənfəət vergisi və əmlak vergisi, fiziki şəxslər isə ƏDV və gəlir vergisi ödəməyəcəklər. Əgər tikinti fəaliyyəti ilə məşğul olanlar sadələşdirilmiş verginin ödəyicisi olmaq hüququndan istifadə etməyəcəklərsə, o halda sadalanan vergiləri ödəməlidirlər.

Yeni dəyişikliklər qüvvəyə minənədək tikinti obyektinin tikinti-quraşdırma işlərinə və vergi ödəməyə başlamış şəxslər yeni qayda ilə sadələşdirilmiş vergini ödədiyi zaman köhnə qayda ilə ödədiyi ƏDV və sadələşdirilmiş vergi nəzərə alınacaq. Ödənilmiş ƏDV-nin və sadələşdirilmiş verginin nəzərə alınması qaydası vergilər nazirinin 30 dekabr 2015-ci il tarixli əmri ilə təsdiq edilmişdir.

Vergi Məcəlləsinin bina tikintisi fəaliyyəti ilə məşğul olan şəxslər üzrə ƏDV-nin məqsədləri üçün vergi tutulan minimum dövrüyləni (hər kvadratmetr üçün 225 manat) müəyyən edən 159.9-cu maddəsi də ləğv olunmuşdur. 2016-cı ilin yanvarın 1-dən bina tikintisi fəaliyyəti ilə məşğul olanlar sadələşdirilmiş vergi metodunu seçdiyi halda, təqdim etmə zamanı ƏDV ödəməyəcəklər.

Sonda onu da qeyd edək ki, fiziki şəxslər fərdi mənzillərini, evlərini, qeyri-yaşayış sahələrini satan zaman, mənzil sahələrinə münasibətdə Vergi Məcəlləsi ilə nəzərdə tutulmuş azadalmalar nəzərə alınmaqla, notariuslar tərəfindən müvafiq vergi tutularaq büdcəyə ödəniləcək. Ancaq bina tikintisi ilə məşğul olanlar mənzilləri, yaşayış və qeyri-yaşayış sahələrini notarius vasitəsilə təqdim edərkən onlardan hər kvadrata görə 15 manat və əmsalların tətbiqi yolu ilə hesablanmış vergi tutulmayacaq. Çünki onlar artıq həmin sahələrə görə vergini Məcəllədə nəzərdə tutulan digər qaydada (hər kvadrata görə 45 manat və əmsalların tətbiqi yolu ilə) hesablayır və dövlət büdcəsinə ödəyirlər.

Fəxriyyə İKRAMQIZI

həsi üçün hesabladığı sadələşdirilmiş vergini Vergi Məcəlləsinin 221.5-ci maddəsinə əsasən, bərabər hissələrlə 12,5 faiz həcmində hər rübdən sonrakı ayın 20-dən gec olmayaraq öhdəlik tam yerinə yetirilənədək dövlət büdcəsinə ödəməlidirlər: «Dəyişikliklərə qədər tikinti fəaliyyəti ilə məşğul olanlar Vergi Məcəlləsinin 154.6-cı maddəsinə uyğun olaraq, ƏDV-nin ödəyiciləri sayılırdı. Bu fəaliyyətlə məşğul olanlar ƏDV-nin məqsədləri üçün qeydiyyat üçün ərizə verməsələr belə, vergi orqanı öz təşəbbüsü ilə onları qeydiyyata alır və müvafiq qeydiyyat bildirişi göndərirdi. Tikinti fəaliyyəti

yonları üçün müəyyənləşdirilmiş müvafiq əmsala vurularaq yaşayış sahəsi üçün sadələşdirilmiş vergini hesablayacaqlar. Qeyri-yaşayış sahəsi üzrə verginin cəmi qeyri-yaşayış sahəsinin əvvəlcə 45 manata, daha sonra zonalarından asılı olmayaraq 1,5 əmsalına vurulması ilə hesablanır. Hesablanmış sadələşdirilmiş vergi məbləği bərabər hissələrlə 10% həcmində 10 rüb ərzində büdcəyə ödənilməlidir. Son dəyişikliklərin bir üstünlüyü də ondan ibarətdir ki, sadələşdirilmiş verginin hesablanması üçün Vergi Məcəlləsinə yeni əmsallar daxil edilib.

Vergi Məcəlləsinin bina tikintisi ilə məş-

Əlavə dəyər vergisində dəyişikliklər

Vergi Məcəlləsinə son dəyişikliklərə əlavə dəyər vergisi ilə bağlı müddəalar da daxildir. Vergilər Nazirliyinin Vergi siyasəti və strateji araşdırmalar Baş İdarəsinin rəisi müavini Şamil Ərəbov bu dəyişikliyi şərh edərək bildirmişdir ki, Vergi Məcəlləsinin dəyişiklikdən əvvəl qüvvədə olan 155.1-ci maddəsinin müddəalarına əsasən, sahibkarlıq fəaliyyəti göstərən və ardıcıl 12 aylıq dövrün istənilən ayında vergi tutulan əməliyyatlarının həcmi 120.000 manatdan artıq olan vergi ödəyiciləri ƏDV-nin məqsədləri üçün qeydiyyatla alınır.

Yeni dəyişikliyə əsasən, sahibkarlıq fəaliyyəti göstərən və ardıcıl 12 aylıq dövrün istənilən ayında (aylarında) vergi tutulan əməliyyatlarının həcmi 200.000 manatdan artıq olan vergi ödəyicilərinin ƏDV-nin məqsədləri üçün qeydiyyata alınması nəzərdə tutulur. Eyni zamanda, bir əqd və ya müqavilə üzrə əməliyyatın ümumi dəyəri 200.000 manatdan artıq olduqda (əvvəl bu məbləğ 120.000 manat idi), bu, ƏDV tutulan əməliyyatı sayılır və həmin əməliyyatı həyata keçirən şəxs əməliyyatın aparıldığı gündə ƏDV-nin məqsədləri üçün qeydiyyata dair ərizə verməyə borcudur. Bununla yanaşı, ƏDV qeydiyyatının ləğvi üçün vergi tutulan əməliyyatların həcmi 60.000 manatdan 100.000 manatadək artırılması ƏDV qeydiyyatında olan şəxslərə ƏDV qeydiyyatının bu meyara üzrə ləğv edilməsinə və sadələşdirilmiş vergitutma metodunu tətbiq etmələrinə şərait yaradır.

Qeyd edək ki, prioritet sahələr üzrə idxalda ƏDV-dən azadolmaların siyahısı da dəyişikliklərlə Vergi Məcəlləsinə daxil edilib. Bunlar malların ixracından başqa, malların təqdim edilməsinin, işlər görülməsinin və xidmətlər göstərilməsinin, habelə idxalın aşağıdakı növləridir:

- özəlləşdirilmə qaydasında dövlət müəssisəsindən satın alınan əmlakın dəyəri, habelə dövlət əmlakının icarəyə verilməsindən alınan icarə haqqının büdcəyə ödənilməli olan hissəsi;
- maliyyə (maliyyə lizinzi də daxil olmaqla) xidmətlərinin göstərilməsi;
- milli və ya xarici valyutanın (numizmatika məqsədlərindən başqa), həmçinin qiymətli kağızların göndərilməsi və ya idxal edilməsi;
- Mərkəzi Bankın və Dövlət Neft Fondunun aktivlərində yerləşdirilməsi üçün nəzərdə tutulan qızılın, habelə Mərkəzi Bankın valyuta sərvətlərinin, xaricdə istehsal edilmiş Azərbaycan Respublikası pul nişanlarının, yubiley sikkələrinin və digər bu qəbildən olan qiymətli əşyaların idxalı;
- idxal olunan əmlak istisna olunmaqla, müəssisənin nizamnamə fonduna pay şəklində hər hansı əmlakın qoyulması;
- tutulan məbləğlər həddində dövlət hakimiyyəti, yerli özünüidarəetmə və digər səlahiyyətli orqanların tutduğu dövlət rüsumu, icazə haqları, yığım, xüsusi notariusların aldığı haqlar (notariat hərəkətlərinin aparılmasına və notariat hərəkətləri ilə əlaqədar göstərilən xidmətə görə) və onların tutulması müqabilində göstərdiyi xidmətlər;
- beynəlxalq təşkilatların, xarici dövlətlərin hökumətlərinin, habelə dövlətlərarası və hökumətlərarası sazişlərə əsasən xarici hüquqi və fiziki şəxslərin ayırdıqları kreditlər və borclar hesabına, həmçinin bu kreditlər və borclar hesabına həyata keçirilən layihələrdə Azərbaycan tərəfinin payı 49 faizdən çox olmadıqda, həmin pay hesabına mallar alınması, işlər görülməsi, xidmətlər göstərilməsi və bunların idxalı;
- kütləvi informasiya vasitələri məhsullarının alqı-satqısının bütün növləri üzrə dövriyyə, mətbu kütləvi informasiya vasitələri məhsulları istehsalı ilə bağlı redaksiya, nəşriyyat və poliqrafiya fəaliyyəti (reklam xidmətləri istisna olmaqla);
- ümumtəhsil müəssisələri üçün dərslik komplektləri (iş dəftərləri istisna olunmaqla) və uşaq ədəbiyyatının istehsalı ilə bağlı redaksiya, nəşriyyat və poliqrafiya fəaliyyəti;
- dəfn və qəbiristanlığın mərasim xidmətləri;
- Mərkəzi Bankın və Dövlət Neft Fondunun

qanunvericiliklə nəzərdə tutulmuş vəzifələrinin yerinə yetirilməsi ilə bağlı mal idxalı, iş görülməsi və xidmət göstərilməsi;

- Azərbaycan Respublikasına, o cümlədən onu təmsil edən hüquqi şəxslərə neft-qaz ehtiyatlarının kəşfiyyatı, işlənməsi və hasilatın pay bölgüsü, ixrac boru kəmərləri haqqında və bu qəbildən olan digər sazişlərə uyğun olaraq verilməsi nəzərdə tutulan əsas fondların, daşınan əmlakın və digər aktivlərin Dövlət Neft Fonduna və ya Azərbaycan Respublikasını təmsil edən tərəfə hər hansı şəkildə təqdim edilməsi, habelə idxalı üzrə əməliyyatlar;
- Metropolitenlə sərnişindəşmə xidmətləri;
- ödənişli məktəbəqədər təhsil xidmətlərinin göstərilməsi (digər fəaliyyətləri ilə bağlı xidmətlərin göstərilməsi istisna olunmaqla);
- müvafiq icra hakimiyyəti orqanının qərarına əsasən yaradılan sənaye, yaxud texnologiyalar parklarının infrastrukturunun, istehsal sahələrinin yaradılması və tikintisi, habelə elmi tədqiqat və təcrübə-konstruktor işlərinin görülməsi məqsədilə sənaye, yaxud texnologiyalar parklarının idarəedicisi təşkilatı və ya operatoru tərəfindən müvafiq icra hakimiyyəti orqanının təsdiqedicisi səmərəsi əsasında texnikanın, texnoloji avadanlıqların və qurğuların idxalı;
- müvafiq icra hakimiyyəti orqanının qərarına əsasən yaradılan sənaye, yaxud texnologiyalar parklarında istehsal sahələrinin tikintisi, elmi tədqiqat və təcrübə-konstruktor işlərinin görülməsi və istehsal məqsədilə sənaye, yaxud texnologiyalar parklarının rezidenti olan hüquqi şəxslər və hüquqi şəxs yaratmadan sahibkarlıq fəaliyyətini həyata keçirən fiziki şəxslər tərəfindən müvafiq icra hakimiyyəti orqanının təsdiqedicisi səmərəsi əsasında idxal olunan texnikanın, texnoloji avadanlıqların və qurğuların idxalı - rezidentin sənaye, yaxud texnologiyalar parklarında qeydiyyata alındığı tarixdən 7 il müddətinə;

• hüquqi şəxsin iştirak paylarının və ya səhmlərinin təqdim edilməsi;

• kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalçıları (o cümlədən sənaye üsulu ilə) tərəfindən özlərinin istehsal etdikləri kənd təsərrüfatı məhsullarının satışı üzrə dövriyyə - 2014-cü il yanvarın 1-dən 5 il müddətinə;

• müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən hərbi məqsədlər üçün istifadə olunan bütün növ texnika və texniki vasitələr, onların ehtiyat hissələri, silah-sursat idxalı, müdafiə təyinatlı məmulatların yaradılması və istehsalı məqsədilə idxal edilən texnologiyalar, avadanlıqlar və dəstəldirici hissələr;

• Azərbaycan Respublikasının ərazisində mövcud qaydada qeydiyyata alınmış humanitar təşkilatlar, həmçinin müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi qurumun razılığı ilə digər hüquqi və fiziki şəxslər tərəfindən humanitar yardım kimi götürülən mallar;

• texniki yardım da daxil olmaqla, təmənnaşız yardım və xeyriyyə məqsədilə dövlətlərin, hökumətlərin və beynəlxalq təşkilatların xətti ilə götürülən mallar;

• müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən müəyyən edilmiş hallarda və qaydada fiziki şəxs tərəfindən gömrük sərhədindən keçirilən istehsal, yaxud kommersiya məqsədləri üçün nəzərdə tutulmayan mallar;

• ixrac məqsədli neft-qaz fəaliyyəti ilə əlaqədar götürülən avadanlıq və materiallar (müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən ixrac məqsədli neft-qaz fəaliyyəti üzrə Azərbaycan Respublikasına idxal olunan avadanlıq və materialların təsdiq olunmuş siyahısı gömrük orqanlarına təqdim edildiyi təqdirdə);

- xüsusi iqtisadi zonaya idxal edilən mallar (aksizli mallar istisna olunmaqla);
- lizin müqaviləsinin obyektinə olan əsas vəsaitlərin idxalı.

A.NƏBİYEVƏ

«ASAN xidmət» Dubayda təqdim olunub

Dubay şəhərində keçirilən Ümumdünya İdarəetmə Zirvə toplantısında ölkəmizi Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyinin sədri İnam Kərimovun rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti təmsil edir. Sayca 4-cü olan zirvə toplantısına dövlət və hökumət başçıları, nazirlər, beynəlxalq təşkilatların rəhbərləri, eyni zamanda, biznes və elm dairələrinin mindən çox nümayəndəsi qatılıb.

Tədbirin ilk günü «Davamlı inkişaf məqsədləri fəaliyyətdə» mövzusunda təşkil olunmuş paneldə Dövlət Agentliyinin sədri İnam Kərimov çıxış edib. O, davamlı inkişaf məqsədlərinə nail olmaq üçün dövlət idarəetməsinin və onun əsas istiqamətlərindən olan dövlət xidmətlərinin göstərilməsinin vacib əhəmiyyət kəsb etdiyini diqqətə çatdırıb. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev tərəfindən son illər dövlət idarəçiliyinin təkmilləşdirilməsi və modernləşdirilməsi sahəsində həyata keçirilən islahatlar barədə məlumat verən agentliyin sədri bu islahatların tərkib hissəsi olan «ASAN xidmət»in uğurlu fəaliyyəti və Azərbaycanda elektron hökumət sahəsində görülən digər tədbirlər barədə geniş təqdimat edib. O, davamlı inkişafın təmin edilməsi baxımından dövlət xidmətlərinin göstərilməsinin digər sahələrdə də müsbət təsiri malik olduğunu vurğulayıb.

Paneldə Dünya Bankının inkişaf məsələləri üzrə birinci vitse-prezidenti Mahmud Məhyeldin, Birləşmiş Millətlər Fondunun prezidenti xanım Ket Kalvin, Estoniya Hökumət Aparatının məsləhətçisi xanım Eili Lepik çıxış ediblər. Geniş müzakirələrlə və suallarla davam edən tədbirə yerli və xarici ölkə nümayəndələri, BMT və Dünya Bankının, həmçinin mülki cəmiyyət və özlə sektoru təmsil edən mütəxəssislər qatılıblar. Eyni zamanda, Azərbaycanın Dubaydakı baş konsulu Pərviz İsmayilzadə də tədbirdə iştirak edib.

BİR CÜMLƏ - BİR XƏBƏR

Prezident İlham Əliyevin 3 fevral 2016-cı il tarixli «Azərbaycan Respublikasının mərkəzi və yerli icra hakimiyyəti orqanlarında Apelyasiya Şuralarının yaradılması haqqında» Fərmanının icrasına uyğun olaraq, İqtisadiyyat Nazirliyində Apelyasiya Şurası yaradılıb.

Nazirlər Kabineti respublika ərazisində dəmir yolunda yük və sərnişindəşmə ilə bağlı qiymətləri dövlət tərəfindən tənzimlənən qiymətlərin siyahısından çıxarıb.

İxrac prosedurunun daha da sadələşdirilməsi məqsədilə sahibkarlıq subyektlərinə mənşə sertifikatının bir gün ərzində verilməsi qərara alınıb.

ABŞ Ticarət Nazirliyi və Vaşinqton şəhəri Ticarət Palatasının təşkilatçılığı ilə ABŞ şirkətləri üçün Azərbaycanın biznes mühiti və investisiya imkanları barədə təqdimat keçirilib.

Ukrayna-Gürcüstan-Azərbaycan-Qazaxıstan-Çin marşrutu üzrə qatar 2016-cı ilin mart ayından etibarən daimi rejimdə hərəkət edəcək.

Beynəlxalq Maliyyə Korporasiyası Azərbaycanda kiçik və orta sahibkarlığa dəstək layihəsinin yeni mərhələsinə start verib.

Azərbaycan və İran arasında gömrük məsələləri üzrə hökumətlərarası sazişin layihəsi razılaşdırılıb.

İdman mərc oyunlarından əldə edilən uduşun vergiyə cəlb olunması

2013-cü il yanvarın 1-dən qüvvəyə minmiş «Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsinə dəyişikliklər edilməsi haqqında» Qanuna əsasən, idman mərc oyunlarının operatoru tərəfindən oyun iştirakçılarından qəbul edilmiş vəsaitdən 6 faiz dərəcəsi ilə, idman mərc oyunlarının satıcısı tərəfindən isə operatorun ona verdiyi komissiyon haqdan 4 faiz dərəcəsi ilə sadələşdirilmiş vergi hesablanır və dövlət büdcəsinə ödənilir. Oyunlardan əldə olunan uduşlar isə fiziki şəxslərin gəlir vergisindən azad edilmişdir.

Vergilər Nazirliyinin Vergi Siyasəti və strateji araşdırmalar Baş İdarəsinin Vergi siyasəti idarəsinin rəisi Nicat İmanovun sözlərinə görə, azadolmanın məqsədi idman mərc oyunlarının stimullaşdırılması, bu fəaliyyətin genişləndirilməsi və bu fəaliyyətdən əldə edilən gəlirlərin artırılması idi: «Vergi güzəştinin tətbiqi nəticəsində gəlirlərin artımı əsas

olur. Beləliklə, oyun iştirakçısının uduşu 140 manatın 40 manatlıq uduş məbləğindən 10 faiz, yəni 4 manat ödəmə mənbəyində vergi tutulur və ona 136 manat ödənilir».

N.İmanov onu da qeyd etmişdir ki, idman mərc oyunları üzrə xarici ölkə təcrübələrinə əsasən, büdcə gəlirlərinin əsas daxilolmalarının bir hissəsini bu sahədən əldə olunan vergilər təşkil edir.

Qeyd edək ki, Vergi Məcəlləsinin 13.2.43-cü maddəsinə əsasən, idman mərc oyunları dedikdə, idman yarışlarının nəticələrinin və ya yarışlardakı hadisələrin əvvəlcədən proqnoz edilməsinə əsaslanmaqla oynanılan və iştirakçılar arasında doğru ehtimalı tapanlara əvvəlcədən bəyan edilən meyarlar əsasında pul mükafatı qazandıran, idman mərc oyunlarının operatoru tərəfindən keçirilən oyunlar nəzərdə tutulur. Məcəllənin 13.2.44-cü maddəsinə

İdman mərc oyunlarının operatoru bu oyunların həyata keçirilməsi məqsədilə «Bədən tərbiyəsi və idman haqqında» Qanununun 53-1-ci maddəsi ilə müəyyən edilmiş qaydada akkreditasiya olunmuş hüquqi şəxsdir

vermişdir ki, Vergi Məcəlləsinə idman mərc oyunlarından əldə edilən uduşların ödəmə mənbəyində vergiyə cəlb olunmasını nəzərdə tutan müddəalar daxil edilsin. Bu ildən fiziki şəxslərin uduş nəticəsində əldə etdikləri gəlirlərdən 10 faiz dərəcə ilə vergi tutulur. Ödəmə mənbəyində verginin tutulmasını idman mərc oyunlarından uduşlar əldə edən şəxsə ödəmələr verən şəxs həyata keçirir.

Tutaq ki, oyunlarda iştirak edən şəxs 100 manat pul qoymuş və bunun müqabilində 140 manat uduşdur. Bu zaman həmin şəxs 100 manat pul qoyuluşu çıxıldıqdan sonra 40 manat uduş əldə etmiş

əsasən, idman mərc oyunlarının operatoru bu oyunların həyata keçirilməsi məqsədilə «Bədən tərbiyəsi və idman haqqında» Qanununun 53-1-ci maddəsi ilə müəyyən edilmiş qaydada akkreditasiya olunmuş hüquqi şəxsdir.

İdman mərc oyunlarının satıcısı isə idman mərc oyunlarının operatoru ilə bağlanmış müqaviləyə əsasən fəaliyyət göstərən və mərc oyununun iştirakçıları ilə operator arasındakı bütün əlaqələri mərkəzi mərc sistemində bağlamağı təmin edən şəxsdir.

AYTƏN

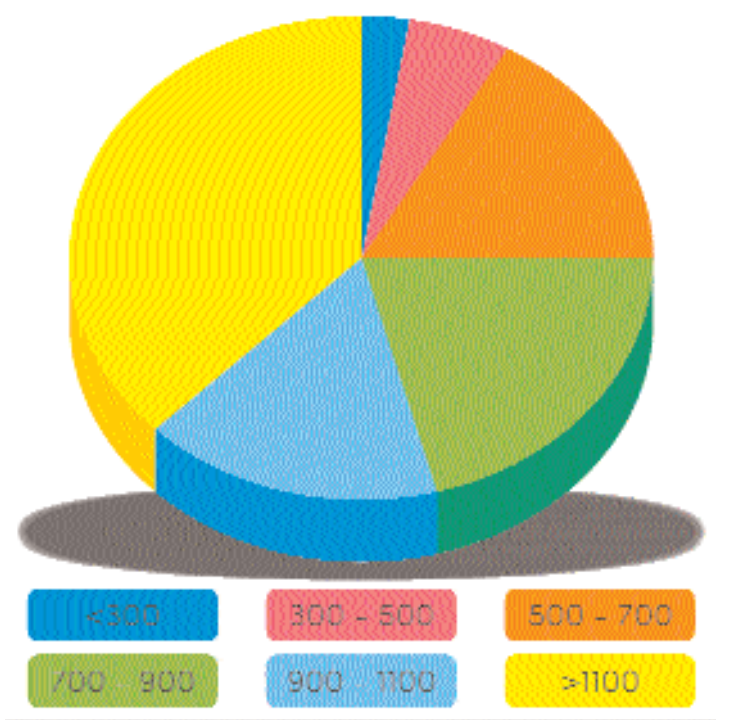
İpoteka real sektora yönəldilir

Mövcud qlobal iqtisadi böhranın ölkəmizə kəskin təzyiqləri qarşısında dayanıqlıq nümayiş etdirmək üçün tələb olunan şərtlərdən biri də tikinti sektorunda canlanma yaratmaqdır. Bunu son vaxtlar dövlət tərəfindən ipoteka kreditlərinin verilməsi üzrə mövcud mexanizmin təkmilləşdirilməsi istiqamətində atılan addımlar da sübut edir.

İqtisadçı ekspert Pərviz Heydərrov bildirmişdir ki, ölkə Prezidentinin 27 oktyabr 2015-ci il tarixdə imzaladığı «Azərbaycan İpoteka Fondu» Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin yaradılması haqda fərmanı ilə, faktiki olaraq, yeni və müstəqil bir qurum yaradılıb. Səhmləri dövlətə məxsus olan yeni ASC uzunmüddətli ipoteka kreditləşdirilməsi mexanizminin təşkilinə, eləcə də kreditləşdirməyə yerli və xarici maliyyə resurslarının cəlb olunmasına kömək göstərilməsi kimi məsələləri həll edəcək. Ölkədə ipoteka kreditlərinin verilməsi mexanizmi ilə bağlı yeniliklərlə əlaqədar müvafiq hökumət qurumlarının hazırladıqları təkliflər paketi artıq Nazirlər Kabinetinə təqdim olunmuşdur.

Xatırladaq ki, Mərkəzi Bankın 2016-cı il üçün pul və maliyyə sabitliyi siyasətinin əsas istiqamətləri barədə bəyanatında 2015-ci ildə ipoteka kreditləşdirilməsinin davam etdirildiyi və 2000 nəfərdən çox şəxsə 96 mln. manat ipoteka krediti verildiyi göstərilmişdir. İpoteka Fondunun kredit portfeli 789 mln. manata çatmış, ipoteka alanların sayı isə 18 minə ötmüşdür.

Borcalanların aylıq gəlirlərinə görə pay bölgüsü, manat (30.12.2015)

2015-ci İLİN BEYNƏLXALQ VERGİ PANORAMI

Dünyada

ABŞ-ın Kaliforniya ştatının Berkli şəhərində şəkər tərkibli alkoqolsuz içkilər üçün xüsusi vergi tətbiq olunmağa başladı. Beləliklə, ABŞ-ın böyük elmi mərkəzi olan bu şəhər bu növ vergini təsdiq edən ilk bələdiyyə oldu.

Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatı şəkərli məhsullara vergi tətbiqinin insanların qida vərdişlərinə təsir göstərəcəyini bəyan edərək müxtəlif ölkələrə belə bir addım atmağı tövsiyə etdi.

Norveç hökuməti neft sahəsinin stimullaşdırılması üçün vergiləri aşağı salmağı planlaşdırmadığını bəyan etdi.

Avropa İttifaqında vergi nəzarətinin təkmilləşdirilməsi məqsədilə 45 ölkənin vergi xidməti JITSIC (vergidən yayınma üzrə informasiya mərkəzi) ixtisaslaşdırılmış sosial şəbəkə yaratmağı qərara aldı. Bu barədə razılaşma Dublində, vergi inzibatchılığı üzrə 45 ölkənin vergi xidməti nümayəndələrinin görüşündə əldə edildi.

Çin vergi orqanları bəyan etdi ki, vergidən yayınma ilə mübarizə kampaniyası çərçivəsində transmilli şirkətlərin vergi ödəmələri üzərində nəzarət gücləndiriləcək. Vergi və rüsumlar üzrə dövlət administrasiyasının direktor müavini bildirdi ki, Çin hökuməti «vergitutma bazasının eroziyaya uğramadığına və mənfəətin azaldılmadığına» əmin olmaq üçün xarici şirkətlərin gəlirlərinin hərtərəfli auditini həyata keçirəcək.

İspaniya 2015-ci ildən müəssisələr və fiziki şəxslər üçün yeni vergi hədləri müəyyən etdi. Fiziki şəxslərin gəlirlərinə minimum vergi (IRPF) 24,75%-dən 20%-ə (2016-cı ildən 19%-ə), maksimal vergi həddi isə 2015-ci il üçün 47% səviyyəsinə endirildi. Bundan əvvəl fiziki şəxslər üçün maksimal gəlir vergisi 52% idi.

Yunanistan Maliyyə Nazirliyi tələbələr, evdar qadınların və hətta turistlərin də vergi polisləri kimi fəaliyyət göstərməsi təşəbbüsünü irəli sürdü. Bu təşəbbüsə görə, müqavilə əsasında işləyən vergi polisləri kassa çekləri verməyə ticarət obyektləri haqqında məlumat verməlidirlər.

Avropa İttifaqı Belçikada transmilli şirkətlərə ədalət-siz vergi imtiyazları tətbiq olunmasından şübhələndiyini elan etdi və tədqiqatlara başladı. Bu amil əsas kimi götürüldü ki, Belçika qanunları transmilli şirkətlərə beynəlxalq strukturlara aid fəaliyyətləri üzrə gəlirlərini mənfəət vergisi bazasından çıxarmağa imkan verir. Fəaliyyətləri yalnız Belçika ərazisində olan şirkətlər isə bu hüquqa malik deyillər. Avropa Komissiyası hesab edir ki, bu qaydalar rəqabət azadlığını pozur.

Avstraliyada xarici ölkə vətəndaşları ev və ya mənzillərin alınması zamanı böyük həcmdə vergi ödəməli olduqları barədə qərar qəbul edildi. Qərara əsasən, qeyri-rezidentlər dəyəri 1 mln. dollardan az olan əmlakın alınması üçün 5000 dollar, 1 mln. dollardan çox olan əmlaka görə isə hər əlavə milyon dollar üçün 10000 dollar ödəniş edirlər.

Post-sovet məkanında

Latviya 2016-cı ilin yanvarından həmrəylik vergisi tutmaq haqqında qərar qəbul etdi. Bu vergi aylıq əməkhaqqının 4000 avrodan yuxarı məbləğinə tətbiq olunur. Həmrəylik vergisinin dərəcəsi sosial sığorta ödəmələrinin dərəcəsi ilə (34,09%) eynidir və 23,59%-ni işgötürənlər, 10,5%-ni işçilər ödəyir.

Rusiya hökuməti kiçik biznes sektorunda planlı yoxlamaların sayının azaldılmasını təsbit edən qanun layihəsini təsdiqlədi.

Rusiya Federasiyası Maliyyə Nazirliyinin təqdim etdiyi «2016-2018-ci illərdə hökumətin vergi siyasətinin əsas istiqamətləri» layihəsində vergi dərəcələrinin artırılıb-azaldılmadan sabit saxlanılması təklif olundu.

Gürcüstan hökuməti mənzil icarəsi üzrə vergini 20%-dən 5%-dək azaltdı.

Rusiyada 2015-ci ilin yanvarından vergi orqanlarına ödəyicinin mühasibat və vergi hesabatı məlumatlarına real vaxt rejimində daxil olmağa imkan verən sistemin - vergi monitorinq institutunun tətbiqinə başlanıldı.

Qazaxıstan Maliyyə Nazirliyinin Dövlət Gəlirləri Komitəsinin sədri Daulet Yerqojin bəyan etdi ki, hökumət kapitalın çıxarılmasına qarşı müəyyən bir sədd qoyacaq: «Offşorlarda olan kapitalın qaytarılması istiqamətində işlər görülməkdir. Bu il sorğular göndəriləcək, informasiya mübadiləsi başlanacaq».

Özbəkistan respublikada istehsal edilən alkoqollu içkilərə, spirt və pivaya aksiz vergisinin dərəcələrini artırdı.

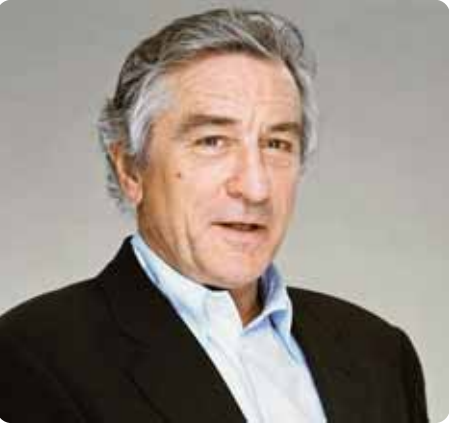
Belarus hökuməti Rusiyada baş verən maliyyə böhranı ilə əlaqədar xarici valyutaya tələbatın kəskin artımını il əlaqədar xarici valyuta alışına müvafiq olaraq 30 faizlik vergi tətbiq etdi. Ödənişi banklar və biznes qurumları birjada valyuta alış zamanı rüsum, fiziki şəxslər isə bank komissiyaları şəklində həyata keçirirlər.

Tacikistanın vergi xidməti offşor zonalarda qeydiyyatdan keçən və ya belə zonalarda bağlılığı olan şirkətləri vergiyə cəlb edəcəyini bildirdi. Offşor zonalarda qeydiyyatdan keçən, yerli şirkətlərdə paya malik olan və ya yerli vergi ödəyiciləri ilə əməkdaşlıq edən şirkətlərin vergi ödənişlərindən yayınmasının qarşısını almaq məqsədilə Vergi Məcəlləsinə dəyişikliklər edildi.

Qazaxıstan kassa aparatlarının tətbiqinin yeni qaydasına keçdi. Ölkənin Vergi Məcəlləsinə əsasən, 2015-ci ilin iyulundan benzin, dizel yanacağı, alkoqollu məhsulların topdan və pərakəndə satışını reallaşdıran vergi ödəyiciləri məlumatların ötürülməsi və təsbiti funksiyası olan nəzarət-kassa aparatları tətbiq etməyə başladılar.

Ukrayna vergi qanunvericiliyinə dəyişikliklər etdi. Yeni qanunvericiliyə əsasən, ölkədə vergilərin sayı 22-dən 9-ə endirildi, bir sıra vergilərin dərəcəsi isə artırıldı.

Qalmaqal

«Oskar» mükafatçısının 6 milyon dollardan çox vergi borcu var

Hollivud aktyoru Robert de Niroya 6,4 milyon dollarlıq vergi borcu ilə bağlı itiham irəli sürüldü. ABŞ vergi xidməti ikiqat «Oskar» sahibinə Nyu-Yorkdakı mənzillərindən birinə həbs qoyula biləcəyi barədə xəbərdarlıq etdi. 71 yaşlı aktyorun nümayəndəsi bildirmişdir ki, Robert de Niro öz borcunu fevralın sonunda ödəmişdir. Onun sözlərinə görə, aktyor bir müddətdir ki, federal xidmət əməkdaşlarının xəbərdarlıq göndərdiyi köhnə ünvanı yaşayır. «Əgər onlar məktubu lazımi ünvan üzrə göndərsəydilər, onda bu məsələ daha tez həllini tapa bilərdi», - deyərək aktyorun mətbuat katibi Stena Rozenfeld bildirmişdir.

Məşhur futbol klubları şübhəli siyahısına düşdü

Britaniyanın «The Guardian» nəşri «Tax Justice Network» şirkəti ilə bəzən çirkli pulların yuyulması və saxta maliyyə işləri ilə əlaqəsi olan ingilis futbol klubları barədə araşdırmanın nəticələrini açıqladı. Tədqiqatə premyer-liqada, eləcə də daxili çempionatda, birinci və ikinci liqalarda oynayan 92 komanda cəlb edilmişdi. Araşdırma zamanı məlum oldu ki, 92 futbol klubundan hər üçüncüsü offşorlarda qeydiyyatdan keçmiş xarici sahibkarlara məxsusdur. Futbol klublarının belə mülkiyyət strukturu sahiblərinin vergi ödənişlərindən yayınması üçün istifadə edilir. Araşdırmanın nəticələri ilə bağlı hesabatda klub sahiblərinə qarşı heç bir konkret itiham yoxdur, lakin qeyd edilir ki, komandanın satışı zamanı vergilərdən yayınmaq üçün böyük potensial mövcuddur. Şübhəli siyahısına 28 futbol klubu düşmüşdür. Onların arasında «Arsenal», «Aston Villa», «Lester», «Liverpool», «Mançester Siti», «Mançester Yunayted», «Kuinz Reyndjers», «Sanderlend» və «Tottenhem» kimi komandal da var.

Maraqlı

Vergiləri ödəmək üçün

Çörçilin ailəsi onun şəkil kolleksiyasını satdı
Böyük Britaniyanın sabiq baş naziri Uinston Çörçilin ailəsi yaranmış külli miqdarda vergi borclarını ödəmək üçün bu addımı atmağa məcbur oldu. Son qız övladının 2014-cü ildə vəfatından sonra U.Çörçilin ailəsinin miras vergisi üzrə 13 milyon avrodan yuxarı borcu yaranmışdı. Ailə 37 şəkildən ibarət qiymətli kolleksiyasını satmaq əvəzinə, onu incəsənət predmetlərinə şamil edilən xüsusi vergi sxemi ilə dövlətə təhvil verməyi üstün tutdu.

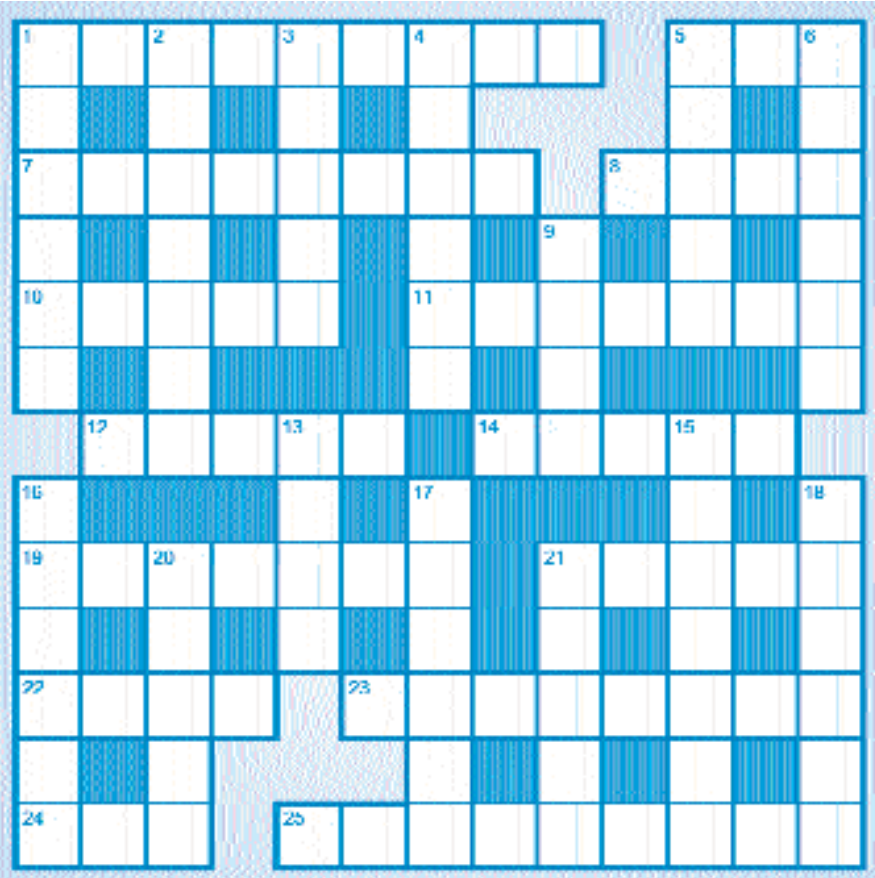
«Hava vergisi»

İtaliya kondisioner istifadəçilərinə tətbiq edilən yeni vergi artıq xalq arasında «hava vergisi» adını almışdır. Kondisioner istifadəçilərinə vergi təxminən bir ailə üçün illik 200 avro təşkil edəcək. Bu vergi yalnız

160 kvadratmetrdən çox sahənin soyudulması və ya isidilməsi üçün istifadə edilən və gücü 12 kVt-dən çox olan kondisionerlərə aiddir. Avropa direktivlərinə əsasən, verginin tətbiqi məcburi hesab edilir.

«Torba vergisi»

Oktyabrın 5-dən Böyük Britaniya Birleşmiş Krallığında «torba vergisi» («bag tax») tətbiq olunmağa başladı. Bu yeni verginin məqsədi dünyamız üçün çox aktual olan bir problemin - ekoloji tarazlığın qorunmasına yardım etməkdir. Artıq Britaniya vətəndaşları mağazadan alver edərkən plastik materialdan hazırlanmış torbalara görə əlavə 5 paund (təxminən 12 qəpik) ödəyirlər. Mütəxəssislərin hesablamalarına görə, qarşıdakı on il ərzində ölkə üzrə «torba vergisindən» 1,5 milyard funt-sterlinq (3,42 milyard manat) vəsait əldə olunacaq.

krossvord

Yuxarıdan aşağı: 1.ABŞ-ın Minnesota ştatında yaşayış məntəqəsi; 2.Tərtər rayonunda kənd; 3.Ekvatorial bürc; 4.Yundan toxunulmuş üst geyim; 5.Bizim eradan 300 il əvvəl mövcud olmuş şəhər; 6.Hökumətin büdcə xərcləri və vergi sistemi ilə bağlı tənzimləyici siyasəti; 9.Kimyəvi element; 13.Simli musiqi aləti; 15.Avarlı və yelkenli gəmilərdə döyüş üsulu; 16.Tarixi Azərbaycan ərazisi. İrəvan xanlığında mahal; 17.Tank əleyhinə müdafiə xəndəyi; 18.Norveç dənizi akvatoriyasında neft-qaz yatağı; 20.Moskvada dəfn olunmuş türk şairi, yazıçı, rəssam, ssenarist və dramaturq, ictimai xadim, Beynəlxalq Sülh Mükafatı laureatı (1950); 21.VIII-X əsrlərdə vikinqlərin ticarət gəmisi.

Soldan sağa: 1.Rus yazıçı, «Polad necə bərkidi» romanının müəllifi; 5.Vulkanik küldən yaranan, maqma mənşəli dağ süxuru; 7.Romada ən yüksək rəhbər rütbəsi; 8.İdman növü; 10.Ukraynanın ən çox məhsul istehsal edən qonnadı fabriki; 11.Kütlə qabağında çıxış edən artistlər üçün tikilən açıq səhnə; 12.Yalnız; 14.Öz həcmi, diapazon böyüklüyü, imkanları və tembr rəngarəngliyinə görə seçilən klavişli-nəfəsli musiqi aləti; 19.İştirakçı aktyorlardan birinin şəərəfə təşkil edilmiş teatr tamaşası; 21.Adətən, sirk tamaşalarının

Avarlı və yelkenli gəmilərdə döyüş üsulu

da iştirak edən komik artist; 22.Dominikan Respublikasının paytaxtı; 23.Səbail rayonunda qəsəbə; 24.ABŞ-ın Alyaska ştatında çay; 25.Dnepr çayının sahilində yerləşən şəhər.

Tərtib etdi: Rafael

Qəzetimizin ötən nömrəsində getmiş krossvordun cavabları:

Yuxarıdan aşağı: 1.Dekada; 2.Karavay; 3.Trans; 4.Oreqon; 5.Imran (Qasimov); 6.Intern; 9.Vern (Jül); 13.Uran; 15.Merinos; 16.Massiv; 17.Milord; 18.Diktor; 20.İlyas (Əfəndiyev); 21.Həbib (İsmayilov). **Soldan sağa:** 1.Dekstroza; 5.İki; 7.Karfagen; 8.Krit; 10.Davos; 11.Oleandr; 12.Uyğur; 14.Anime; 19.Amirani; 21.Harri (Porter); 22.Saya; 23.Kombinat; 24.Vis; 25.Vedibasar.

idman

Sərbəst güləşçilərimiz Türkiyədən səkkiz medalla qayıtdılar

İstanbulda sərbəst və qadın güləşi üzrə Yaşar Doğunun xatirəsinə həsr olunmuş sayca 44-cü beynəlxalq turnir başa çatıb. Turnirdə böyüklərdən ibarət sərbəst güləş üzrə yığma komandamızın üzvləri də iştirak ediblər.

Yarıqların ilk iki günündə yığma komandamızın üzvləri 1 gümüş (Hacımurad Ömərrov - 70 kq) və 4 bürünc (Mahir Əmiraslanov, Giorgi Edişəraşvili - hər ikisi 57 kq, Gitinoma-

qomed Hacıyev - 70 kq və Cəmaləddin Məhəmmədov - 125 kq) medal qazanıblar. Son yarış günündə isə yığma komandamızın üzvləri 1 qızıl və 2 bürünc medal qazanıblar. Turnirdə 86 kiloqram çəki dərəcə-

sində mübarizə aparan Aleksandr Qostiyev qızıl, Həməzət Osmanov bürünc medal qazanıb. Hər iki güləşçimiz medal uğrunda görüşdə Türkiyə təmsilçilərinə qalib gəliblər.

Güləşçimiz Hacı Əliyev (65 kq) dördüncü final qarşılaşmasında puerto-rikolu Matos Qomezlo görüşdə rəqibin qaydalarına zidd fəndə yol verməsi ilə zədələnsə də görüşü qələbə ilə başa vura bilib. Yarımfinalda Türkiyə təmsilçisi Mustafa Kaya ilə görüşü isə güləşçimiz zədə səbəbindən davam etdirə bilməyib. Bu çəkidə digər təmsilçimiz Ağahüseyn Mustafayev təsəlliverici görüşdə qalib gəldikdən sonra bürünc medal uğrunda görüşə haqq qazanıb. Ağahüseyn Mustafayev son görüşdə komanda yoldaşı Hacı Əliyevlə qarşılaşmalı idi. Ancaq Hacıyevin zədəsi onun bu görüşə çıxmasına mane olub. Bununla da Ağahüseyn Mustafayev turnirin bürünc medalına sahib olub.

Beləliklə, sərbəst güləşçilərimiz beynəlxalq turniri ümumilikdə 1 qızıl, 1 gümüş və 6 bürünc medalla başa vurublar. Yığmamız komanda hesabında Türkiyə və Monqolustandan sonra üçüncü yerdə qərarlaşıb.

Qeyd edək ki, görüşlərin idarə edilməsində ölkəmizi beynəlxalq dərəcəli hakim Sədi Quliyev təmsil edib.

Beynəlxalq turnirdə uğurlu nəticə

Macaristanın Debretsen şəhərində təşkil olunan boks üzrə beynəlxalq turnir başa çatıb. Azərbaycan boksçuları yarışda bir qızıl, iki gümüş və bir bürünc medal qazanıblar.

Yarışda 56 kiloqram çəki dərəcəsinə mübarizə aparan Tayfur Əliyev finalda Böyük Britaniya təmsilçisi Aşfaq Qaisdadi məğlub edərək fəxri kürsünün ən yüksək pilləsinə qalxıb. 64 kiloqram çəki dərəcəsinə çıxış edən Lorenzo Sotomayor isə 2-ci yerə layiq görüldü. Kuba əsilli boksçumuz finalda qazaxıstanlı Abllaixan Jussupova məğlub olub. Digər təmsilçimiz - Kamran Şahsuvarlı (75

kq) finalda fransalı Kristian Mbiliyə üstünlüyü əldən verib və yarış gümüş medalla başa vurub. Yığmamızın liderlərindən hesab edilən Teymur Məmmədov isə (81 kq) yarımfinalda mübarizəni dayandıraraq bürünc medalla kifayətlənib.

Güləşçilərin yeni reyting siyahısı açıqlanıb

Dünya Güləş Birliyi 2016-cı ilin yanvar ayında keçirilən yarışların nəticəsinə əsasən, yunan-Roma güləşi üzrə yeni reyting siyahısını açıqlayıb. Siyahıda ötən ay yer alan 12 güləşçimizin mövqeyində dəyişiklik baş verməyib.

Avropa Oyunlarının qızıl medalçısı, Las Vegasda keçirilən Dünya çempionatının qalibi Rəşad Çunayev reytingdəki liderliyini saxlayıb. Mövqeyini dəyişməyən daha bir güləşçimiz isə son Dünya çempionatının gümüş mükafatçısı Rövşən Bayramov olub. O, reytingdə ikinci sıradadır. Öz çəkisində reytingin ikincisi olan digər bir güləşçimiz isə Saman Təhmasibidir. Ümummilli lider Heydər Əliyevin xatirəsi-

nə həsr olunmuş Qızıl Qran Pri beynəlxalq turnirinin final mərhələsinin qalibi olan Sabah Şəriətə də reytingdəki mövqeyini (4-cü yer) saxlayıb. Bundan başqa, daha dörd yunan-Roma güləşçimiz ilk onluqda mövqələrini qoruyub - Elvin Mürsəliyev və Rafiq Hüseynov 6-cı, Həsən Əliyev 9-cu, İslam Abbasov isə 10-cu sıradadır.

Qadın güləşçilərin reyting sıralamasında 7 güləşçimizin adı yer alıb. Son Dünya çempionatının gümüş mükafatçısı Mariya Stadnik reyting siyahısında ikinciliyini qoruyub. İrina Nətreba 4-cü, Anjela Doroqan 6-cı, Nataliya Sinişin 7-ci yerdə qərarlaşıblar. Dünya çempionatının bürünc medalçısı Yuliya Ratkeviç isə 2 pillə geriləyərək 6-cı yerlə kifayətlənib.

Azərbaycan boksçusunun tarixi qələbəsi

Bakıda WBF (World Boxing Federation) və WBCA versiyalarında dünya çempionluğu uğrunda Azərbaycanın ilk peşəkar boksçusu Fəriz Məmmədov Uqanda təmsilçisi Badru Lusambiya ilə qarşılaşıb. İlk raunddan üstünlük nümayiş etdirən boksçumuz yeddinci raundda Lusambiani noqdauna salıb. Səkkizinci raundda növbəti noqdauna düşən uqandalı boksçu ayağa qalxmağa peşman olub, təmsilçimizin növbəti ağır zərbəsi onu nokauta salıb. Beləliklə, Fəriz Məmmədov WBF və WBCA versiyalarında dünya çempionu kəmərlərinə sahib olmaqla Azərbaycanın peşəkar boks tarixində ilk imza atıb.

mozaika

Havayı təmizləyən divarlar

Şanxay yaxınlığında yerləşən Çin şirkətlərindən biri yeni növ tikinti blokları yaradıb. Bu bloklar havanı zərərli maddələrdən təmizləyən xüsusi minə ilə örtülüb. «Kaier New Materials» şirkətindən bildiriblər ki, minanın tərkibinə əlavə edilən xüsusi nanometrik material zərərli maddələrlə fotosintez xatırladan prosessə girir. Bu blokların hər 100 kvadratmetri havanı 7 qovaq ağacı qədər təmizləyir. Mə-

lumdur ki, qovaq ağaclar arasında ən məhsuldar hava təmizləyicisidir. Kimyevi reaksiya prosesində su nazik təbəqə əmələ gətirir və bunun sayəsində divarları küçə təmizləyən yumağa ehtiyac qalmır.

Sınaq tikinti materialları üzrə xüsusi mərkəzdə aparılır. Şirkət öz məhsulunu hələlik bazara çıxarmağa tələsmir, çünki Çinin test institutlarının belə innovasiyalı material üçün standartları yoxdur.

Çöküntüsüz xurma şirəsi

elm

Azərbaycan kənd təsərrüfatının özəl sektorunda yeni elmi nailiyyət əldə olunub. Dünyada ilk dəfə olaraq azərbaycanlı bioloqlar yapon xurmasından çöküntüsüz və tam şəffaf şirə əldə ediblər.

Məlumatı verən mənəbə bildirib ki, bu meyvənin şirəsinin dünyada analoqu yoxdur: «Ancaq Cənubi Koreyada xurma şirəsinə rast gəlmişik, lakin o, dəmir bankada qablaşdırılır və şirənin çöküntüsü olur».

Mənəbənin sözlərinə əsasən, xurmanı lətinədən ayırmaq çətin olduğuna görə, bu meyvənin çöküntüsüz şirəsi mövcud deyil. Lakin azərbaycanlı alimlərə göstərilən zəruri yardımlardan sonra tədqiqatlar böyük nəticələr verib: «Hazırda bu layihənin dəstəklənməsi və hazır məhsulun dünya bazarına çıxarılması üçün dövlət dəstəyinə ehtiyac duyulur. Bu məqsədlə layihənin iştirakçıları İqtisadiyyat Nazirliyinə müraciət ediblər. Hətta İsrail və Yaponiyadan olan iş adamları da bu nailiyyətlə yanaşdılar».

Azərbaycanın bir sıra regionlarında, xüsusən də Zaqatala-Balakən bölgəsində hər il bol xurma məhsulu götürülür. Bu elmi nailiyyət ölkənin qeyri-neft sektorunun şaxələnməsində və yeni Azərbaycan brendinin formalaşmasında xüsusi rol oynaya bilər.

Qeyd edək ki, xurmanın tərkibində şəkər çox olduğu üçün bu meyvə tez xarab olur. Kiflənməyə meyilli olduğu üçün meyvə tez bir zamanda konyak və digər müvafiq zavodlara şorab çəkmək üçün satılır. Xurmanın tünd rəngdə olması onun tərkibində yod olmasına dəlalət edir. Yodun isə yaddaşsızlığa qarşı çox böyük effekti var. Həmçinin, bu məhsulun ən böyük üstünlüyü onun radiaktiv şüaların qarşısını almağıdır.

Bakteriyalar baş ağrısı yaradır

ABŞ mütəxəssisləri hər birimizə yaxşı tanış olan baş ağrıların izahını tapıblar. Miqrenlərin ümumi səbəbini eksperimental yolla müəyyən edən alimlər buna qarşı öz metodikalarını işləyib hazırlamağa ümid bəsləyirlər.

Tədqiqatçılar insan orqanizmində indiyədək məlum olmayan bakteriya tipini aşkar ediblər. Digər mikroorqanizmlərlə müqayisədə, bu bakteriyaların sayı azdır, buna görə də alimlər indiyədək onlara diqqət yetirməyiblər, hesab ediblər ki, bu bakteriyalar sağlamlığa heç bir təsir göstərmir. Amma daha ətraflı analizlər göstərib

ki, həmin bakteriyaların sayı bəzən müxtəlif səbəblərdən artır və konsentrasiya həddini keçəndə bir sıra oksidləşmə prosesləri işə düşür, nəticədə insanlarda baş ağrıları başlayır.

Bu mexanizmlərin kəşfi baş ağrıların ilkin səbəblərindən asılı olmayaraq, bu ağrıları kəson universal preparat hazırlamağa imkan verir. Amma hələlik belə bir dərman yoxdur. Mütəxəssislər C vitamini ilə zəngin ərzaq məhsulları ilə qidalanmaq və yalnız təmizlənmiş su içməklə bu zərərli bakteriyaların sayını azaltmağı məsləhət görürlər.

tədqiqat

Çin iqtisadiyyatında Soros «barmağı»

tam ciddi

Çinin hökuməti təmsil edən kütləvi informasiya vasitələrində Corc Soros və digər valyuta treyderləri ilə bağlı «ifşa» kampaniyası aparılmaqdadır. Son vaxtlar Çinin milli valyutası olan yuannın dəyərindən düşməsi media tərəfindən Sorosun Çin iqtisadiyyatı barədə bəyanatları ilə izah edilir. Onu da qeyd edək ki, bir sıra ölkələrdə 1997-ci ildə Asiya ölkələrində baş vermiş maliyyə böhranını hələ də Sorosun böyük sövdələri ilə əlaqələndirirlər.

Corc Soros yüksəlməkdə olan Çin iqtisadiyyatı barədə «ağır eniş praktik baxımdan qaçılmazdır» bəyanatını vermişdi. Onun fikrincə, Çin iqtisadiyyatında azalma baş verməsinə əsas səbəb deflyasi-

ya və əzafi borclanmadır.

Uzun müddət Pekin tərəfindən ciddi nəzarətdə saxlanılan yuan son bir neçə həftə ərzində sarsıntı keçirir və bunun nəticəsində Çindən xaricə kapital axını güclənir. Hökumət yuanın sabitləşdirilməsi üçün artıq milyardlarla dollar vəsait xərcləmişdir. Çinin rəsmi dövlət informasiya agentliyinin yazdığına görə, Corc Soros əvvəllər də dəfələrlə Çin iqtisadiyyatında azalma baş verəcəyini proqnozlaşdırmışdı. «Treyderlər isə ya öz «ev tapşırıqlarını» yerinə yetirə bilməyiblər, ya da mənfəət götürmək üçün məqsədlə şəkildə təşviş yaratmağa çalışıblar», - rəsmi agentliyin şərhində belə deyilir.

Müdrilər deyib ki...

«Bütün tənqidçilərin ən dahisi, ən böyüyü, ən günahsız - zamandır».

Vissarion Qriqor耶viç Belinski (1811-1848)

